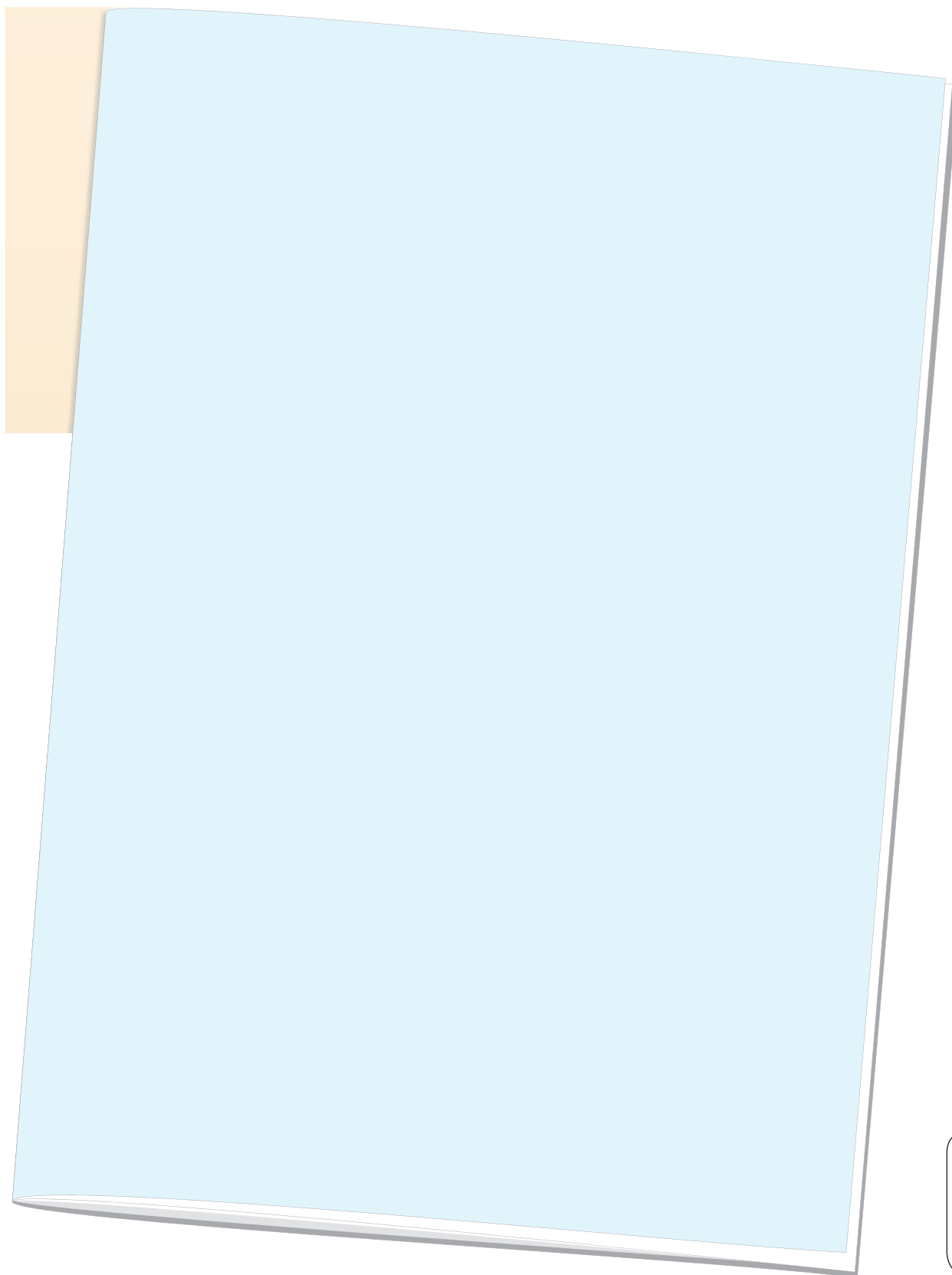

METODICKÝ PRŮVODCE

K PRACOVNÍMU SEŠITU OSKAROVA PRVOUKA 2

VYTVOŘENO V SOULADU S RVP ZV

Pilotní ověření:

Mgr. Dagmar Zachovalová (Základní škola a mateřská škola Kopidlno);

Mgr. Hana Groulíková (Základní škola Pomezí);

Mgr. Lenka Lošťáková (Základní škola a mateřská škola Pěňčín);

Mgr. Zdeněk Kříž, Ph.D. (Základní škola a mateřská škola Veverské Knínice);

Mgr. Jitka Štorková (Základní škola Vysoké Mýto, Jiráskova);

Mgr. Markéta Zdrůbková (Základní škola a mateřská škola Nehvizdy);

Mgr. Petra Šťovíčková (Základní škola a mateřská škola Na Daliborce, Hořice);

Mgr. Gabriela Cardová (Základní škola a mateřská škola Na Daliborce, Hořice);

Mgr. Zuzana Berná (Základní škola Nemyčeves)

Mgr. Alena Bára Doležalová; Mgr. Lenka Bičanová, Ph.D.; Mgr. Zdeněk Brom

METODICKÝ PRŮVODCE

K PRACOVNÍMU SEŠITU OSKAROVA PRVOUKA 2

VYTVOŘENO V SOULADU S RVP ZV

PRO 2. ROČNÍK ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Odpovědná redaktorka: Mgr. Alena Bára Doležalová

Jazyková spolupráce: Bc. Denisa Řeháčková

Ilustrace: Andrea Schindlerová

Grafická úprava: Libor Kapoun

První vydání (2020)

Vytiskla: Tiskárna Vikýřovice

Vydala:

NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.

Bratislavská 23d, 602 00 Brno

tel.: 545 222 286, 777 577 739

e-mail: nns@nns.cz

www.nns.cz

© NOVÁ ŠKOLA, s.r.o., 2020

ISBN 978-80-7600-190-9

Napsali: Mgr. Alena Bára Doležalová; Mgr. Lenka Bičanová, Ph.D.; Mgr. Zdeněk Brom

.....

■ OBSAH

I. Úvod	2
II. Metodické materiály	3
III. Učivo a očekávané výstupy	6
IV. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků, klíčové kompetence žáků	10
V. Časový plán	12
VI. Metodické poznámky k pracovnímu sešitu	
1. Škola (PS, str. 1–7)	13
2. Podzim (PS, str. 8–23)	21
3. Rodina (PS, str. 24–31)	36
4. Zima (PS, str. 32–39)	43
5. Člověk (PS, str. 40–48)	50
6. Jaro (PS, str. 49–58)	60
7. Čas (PS, str. 59–64)	69
8. Léto (PS, str. 65–72)	76
9. Domov (PS, str. 73–77)	85
10. Opakování (PS, str. 78–80)	89
VII. Příloha	93
Poznámky	96

Pokud jsou v dokumentu používány pojmy žák, učitel aj., rozumí se tím pedagogická kategorie nebo označení profesní skupiny, tj. žák i žákyně, učitel i učitelka atd.

.....

© NOVÁ ŠKOLA, s.r.o., 2020

ISBN 978-80-7600-190-9

I. ÚVOD

Metodický průvodce k pracovnímu sešitu *Oskarova prvouka 2* (MPPrv2) je připraven tak, aby provázel vyučující výukou prvouky ve 2. ročníku. Pracovní sešit byl vytvořen k řadě učebnic *Já a můj svět 2* a respektuje členění jejích kapitol. Každý vyučující si tak může zvolit, zda ve 2. ročníku bude využívat stávající učebnici *Já a můj svět 2* s původním pracovním sešitem, nebo s pracovním sešitem s Oskarem (PSPrv2). Pokud učebnici nemá, pak ke splnění cílů učiva a očekávaných výstupů plně postačí pracovní sešit *Oskarova prvouka 2*, který je připraven jako samostatný učební materiál.

Na úvodních stranách metodického průvodce je zařazeno krátké seznámení se všemi metodickými materiály, které jsou k výuce prvouky v tomto ročníku připraveny. Vyučující mají rovněž k dispozici přehled učiva a očekávané výstupy podle jednotlivých kapitol a dále klíčové kompetence žáků. Metodický průvodce přináší také návrh na rozdělení učiva do jednotlivých měsíců školního roku.

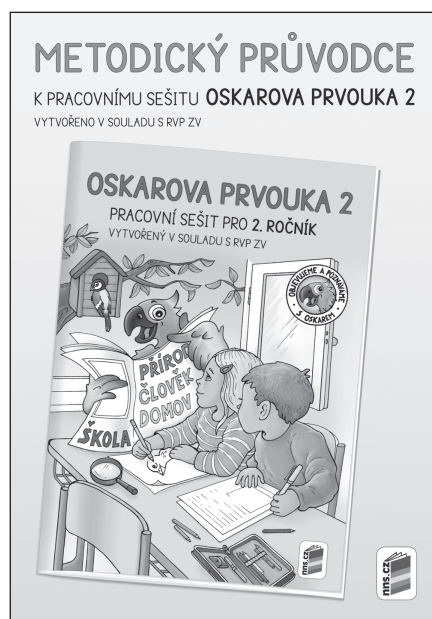
Stěžejní částí metodického průvodce je popis práce s jednotlivými stranami učebnice. Na konci metodického průvodce je zařazena příloha obsahující básně a písně k jednotlivým tématům prvouky. Dle svého uvážení je vyučující může využít v různých částech vyučovací hodiny.

Na začátku popisu práce s určitou stranou jsou vždy uvedena klíčová slova, která jsou pro danou stranu nejdůležitější. Před samotným metodickým návodem je u každého cvičení uveden cíl, který si dané cvičení klade, a motivace určená žákům. Následuje stručný postup práce se cvičením, někdy i možnost různých postupů. Za každým cvičením jsou uvedeny možnosti mezipředmětových vztahů. Mezipředmětové vztahy se týkají především předmětů cizí jazyk **AJ** / **NJ**, dramatická výchova **DV**, hudební výchova **HV**, výtvarná výchova **VV**, pracovní činnosti **PC** a tělesná výchova **TV**. Přestože na uplatňování čtenářských a matematických dovedností je cíleno v celém pracovním sešitě, v některých případech zařazujeme i námět na mezipředmětové propojení s českým jazykem a literaturou **CJ** a matematikou **M**.

Poznámka: Dramatická výchova (DV) jako taková není samostatným vzdělávacím oborem, resp. předmětem, jedná se o obor doplňující, náměty pro něj však přesto uvádíme. Tyto úkoly totiž mohou být rovněž součástí vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, resp. jeho nedílné části Komunikační a slohová výchova.

V textu jsou používány dva pojmy: „speciální úkol“ a „cvičný sešit“. Pracovní sešit je připraven tak, aby vyhovoval práci s žáky, kteří postupují standardním tempem, díky němu mohou postupně rozvíjet své schopnosti a dovednosti. V každém ročníku se však najdou i žáci, kteří se učí velmi rychle a potřebují činnosti navíc, aby se mohli dále rozvíjet. Metodický průvodce rovněž přináší náměty na tyto speciální úkoly. Cvičným sešitem je myšlen jakýkoli sešit s linkami sloužící pro plnění rozšiřujících či speciálních úkolů. Tento sešit je vhodné zavést vždy – speciální úkoly do něj mohou vypracovávat nejen výše zmínění žáci.

Na konci každé kapitoly jsou zařazeny náměty na didaktické hry, které se vztahují k probíraným tématům.

II. METODICKÉ MATERIÁLY

OSKAROVA PRVOUKA 2, PRACOVNÍ SEŠIT PRO 2. ROČNÍK

Oskarova prvouka 2, pracovní sešit pro 2. ročník graficky a didakticky navazuje na provázaný soubor vzdělávacích materiálů AMOS pro 1. ročník.

Pracovní sešit je koncipován tak, aby navazoval na učebnici prvouky pro 2. ročník *Já a můj svět 2* z našeho nakladatelství, avšak s pracovním sešitem lze pracovat i samostatně bez využití učebnice. Práce s tímto pracovním sešitem nabízí osm výhod:

- 1. Srozumitelné zadání:** Piktografická zadání úloh používaná v 1. ročníku přešla plynule do stručných textových zadání, která zohlednila přiměřeně nabývané čtenářské schopnosti žáků.
- 2. Myšlenkové mapy:** S pomocí myšlenkové mapy si žáci na začátku každé kapitoly uvědomí, co již znají a co je čeká. Na konci kapitoly jim pak mapa poslouží k zopakování a utřídění nabytých znalostí.
- 3. Aplikace čtení s porozuměním:** Žáci jsou vedeni k uplatňování a rozvíjení čtenářských dovedností – zařazována jsou jak známá cvičení z 1. ročníku, např. otázky s odpovědí ANO/NE, tak pokročilejší cvičení, např. oprava Oskarových vyprávění.
- 4. Používání samolepek:** Zábavnou formou lepení samolepek se žáci učí přiřazovat vhodné obrázky k textu, orientovat se v tabulce nebo doplňovat jednoduchá schémata.
- 5. Pokusy:** V rámci MIUč+ jsou k dispozici hned dvě sady pokusů: *Oskarovy pokusy 1* (pro 1. a 2. ročník) a *Oskarovy pokusy 2* (pro 2. a 3. ročník). Všechny 20 pokusů je připraveno tak, aby je žáci mohli provádět samostatně.
- 6. MIUč+:** Interaktivní verze obsahuje elektronické verze pracovního sešitu *Oskarova prvouka 2* a učebnice *Já a můj svět 2* a bohatý interaktivní obsah včetně fotografií, videí a sad pokusů.
- 7. Vedení k rozvoji dovedností:** Spolu s poznáváním probírané látky vedou pravidelně zařazovaná cvičení k rozvoji prostorové orientace žáků, k nabývání argumentačních schopností, k vnímání emocí, k praktickému využívání matematiky a k získávání dalších klíčových dovedností.
- 8. Formativní hodnocení:** Zařazení vzdělávacích tvrzení žákům napomáhá k formulování a zhodnocení vlastních schopností a dovedností, a tím k nastavení základů formativního hodnocení.

Pracovní sešit je rozdělen do devíti kapitol: Škola, Podzim, Rodina, Zima, Člověk, Jaro, Čas, Léto, Domov. Součástí jsou i pololetní a závěrečné opakování.

Náplň jednotlivých kapitol je vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Pracovní sešit je připraven tak, aby vedl k rozvoji klíčových kompetencí a směřoval k naplnění očekávaných výstupů.

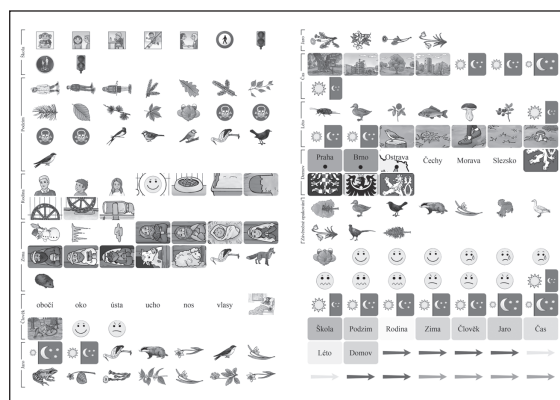
SADA SAMOLEPEK

Přílohou pracovního sešitu je sada samolepek, se kterými žáci pracují u vybraných cvičení.

Samolepky jsou umístěny napevno uprostřed pracovního sešitu a jsou v souboru seřazeny postupně podle využití v jednotlivých kapitolách pracovního sešitu. Pro lepší orientaci vyučujícího i žáků jsou samolepky potřebné pro každou kapitolu na levé straně označeny ještě svorkou a názvem kapitoly. Aby se se souborem snadněji pracovalo, jsou samolepky pro každou kapitolu řazeny v tom pořadí, ve kterém je budou žáci využívat.

Sada obsahuje i některé samolepky navíc:

- Huga, pokud by žáci kartičku s ním ztratili;
- sadu smajlíků k vyjadřování emocí – lze je využít při práci s dalšími cvičeními dle uvážení vyučujícího;
- samolepky k tematice „slunovrat/rovnodennost“ – pro vytvoření vlastního schématu roku nebo dalšího pracovního listu;
- samolepky s názvy kapitol a šipky – pro vytvoření vlastní myšlenkové mapy nebo k označení portfolia.

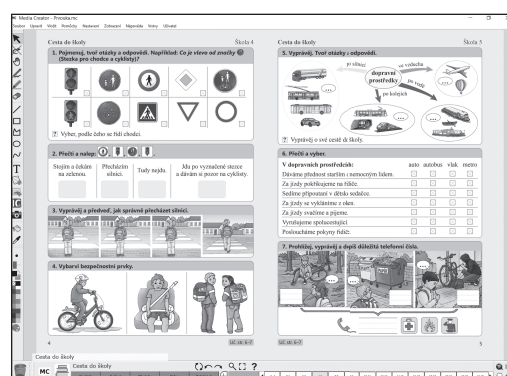
JÁ A MŮJ SVĚT – PRVOUKA PRO 2. ROČNÍK

Průvodkyní touto učebnicí je dívka Ája, která žáky naučí orientovat se v okolí jejich domovů. Dozvědí se také, jak důležité je: bezpečně se pohybovat v okolí školy, slušně se chovat ke kamarádům, pečovat o prostředí, ve kterém žijí, chránit přírodu, pečovat o své zdraví i o zdraví ostatních a mnoho dalších užitečných rad. Učebnice žákům poslouží jako jejich první malá encyklopedie o světě, který je obklopuje, naučí se v ní vyhledávat potřebné informace při plnění projektových úkolů s Ájou a všimnout si rozmanitosti života kolem nás prostřednictvím fotografií detailů z přírody. Na celobarevných obrazových dvojstranách je upoutá svět rostlin a živočichů v okolí jejich domova. Zajímavostí jsou rady ochránce přírody, které najdou ve spodní části stran. Nechybějí ani mezipředmětové odkazy.

MIUČ+ OSKAROVA PRVOUKA 2, PRACOVNÍ SEŠIT PRO 2. ROČNÍK

MIUČ+ obsahuje nejen interaktivní verzi pracovního sešitu, ale také mnohá interaktivní cvičení, videa, fotoalba. Je významnou a často využívanou pomůckou při výuce. Napomáhá rychlejší orientaci v pracovním sešitě, tj. se kterou stranou, případně se kterým cvičením se bude v daném okamžiku pracovat. Zvyšuje celkovou efektivitu práce žáků, jejich zájem o výuku. Svým obsahem (interaktivní cvičení, fotoalba, ...) zprostředkovává prohloubení vědomostí, individualizaci při výuce, rozšíření poznatků o daném tématu apod.

MIUČ+ OSKAROVY POKUSY

MIUČ+ OSKAROVY POKUSY 1 – sada pokusů pro 1. a 2. ročník

MIUČ+ OSKAROVY POKUSY 2 – sada pokusů pro 2. a 3. ročník

MIUČ+ obsahuje ověřené pokusy, které mohou žáci se snadno dostupnými pomůckami (např. plastový kelímeček, malý talíř, voda, rozinky apod.) provádět samostatně. Materiály jsou určeny pro vyučující a v dostatečném rozsahu zahrnují metodické pokyny k práci, fotografický návod na provedení pokusu a také vysvětlení pokusu v podobě zjednodušené i v podobě odbornější. Rozsah a čas zařazení pokusů do výuky je čistě na vyučujícím, tj. dle možností konkrétní třídy, a to v průběhu 1., 2. nebo 3. ročníku.

III. UČIVO A OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

1. Učivo: ŠKOLA

- společenské chování, vztahy ve třídě, školní pravidla chování, nácvik modelových situací
- zaměstnanci školy, orientace ve školní budově
- školní docházka, kalendářní a školní rok, vyučování, vyučovací předměty, rozvrh hodin, přestávka – účel, posilování pozitivního chování, zdravé stravovací návyky, pitný režim
- bezpečná cesta do školy, základní orientace v silničním provozu, dopravní značky, semafor a přechod pro chodce
- dopravní prostředky, jejich třídění, chování v dopravních prostředcích, důležitá telefonní čísla (150, 155, 158, 112)

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozpozná správné a nesprávné chování a uplatňuje základní pravidla správného chování,
- zapojuje se do třídního kolektivu,
- uvědomuje si, se kterými dospělými osobami se může ve škole setkat a jaká je jejich náplň práce; pojmenuje jednotlivé prostory ve škole, uvědomuje si, k čemu slouží,
- rozliší kalendářní a školní rok, zná názvy a obsah vyučovacích předmětů, orientuje se ve školním rozvrhu,
- rozlišuje zdravou a nezdravou svačinu,
- zná zásady vhodného chování chodce,
- uvědomuje si různé druhy dopravních prostředků, třídí je,
- rozpozná vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích,
- podle situace ví, které důležité telefonní číslo má vytočit.

2. Učivo: PODZIM

- podzim jako roční období, podzimní měsíce
- změny v přírodě na podzim, podzimní počasí, pozorování počasí, vhodné oblečení
- délka dne a noci
- strom, keř, plod
- ekosystém les, rostliny a živočichové, význam lesa, chování v lese, bezpečnost
- mapa, základní orientace na mapě
- živočichové – savci, stavba těla savců, savci na podzim
- ekosystém rybník, rostliny a živočichové, význam rybníka
- živočichové – ptáci, stavba těla ptáků, ptáci na podzim
- zelenina a ovoce, jejich třídění, práce na zahradě

Očekávané výstupy:

Žák:

- jednoduše charakterizuje podzim jako roční období,
- vnímá a dokáže popsat viditelné změny v přírodě na podzim,
- pozoruje podzimní počasí a volí správné oblečení,
- všímá si délky dne a noci,
- rozlišuje stromy a keře, popíše jejich jednotlivé části,
- rozlišuje stromy jehličnaté a listnaté, přiřadí k nim vhodný plod,
- vnímá les jako ekosystém, vyjmenuje některé rostliny a živočichy,
- chápe význam lesa, zná zásady správného a bezpečného chování v lese,
- seznamuje se s mapou a získává elementární poznatky o orientaci v ní,
- pojmenuje skupinu živočichů – savce – a popíše jejich stavbu těla,
- vnímá rybník jako ekosystém, vyjmenuje některé rostliny a živočichy,
- chápe význam rybníka,
- pojmenuje skupinu živočichů – ptáky – a popíše jejich stavbu těla,
- třídí ovoce a zeleninu,
- vypráví o podzimních činnostech na zahradě, pojmenuje některé zahradnické potřeby.

3. Učivo: **RODINA**

- rodina, členové rodiny, příbuzenské vztahy v rodině
- domácnost, pomoc v rodině
- zvířata chovaná doma pro radost
- rodinné oslavy, kalendář, pozvánka na oslavu
- předvánoční čas, Mikuláš, emoce

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si význam rodiny pro člověka,
- orientuje se v příbuzenských vztazích v blízké i širší rodině,
- uvědomuje si význam domácích prací a aktivně se zapojuje při pomoci v domácnosti,
- chápe význam péče o domácí mazlíčky,
- učí se orientovat v kalendáři, vypráví o rodinných oslavách, vytvoří pozvánku na oslavu,
- uvědomuje si, co přináší předvánoční čas, seznamuje se s příběhem o Mikulášovi,
- vypráví o mikulášské nadílce, rozlišuje emoce spojené s ní.

4. Učivo: **ZIMA**

- zima jako roční období, zimní měsíce
- změny v přírodě v zimě, zimní počasí, pozorování počasí
- délka dne a noci
- Vánoce, vánoční svátky, vánoční zvyky
- živočichové v zimě

Očekávané výstupy:

Žák:

- jednoduše charakterizuje zimu jako roční období,
- vnímá a dokáže popsat viditelné změny v přírodě v zimě,
- pozoruje zimní počasí,
- všímá si délky dne a noci,
- vypráví o Vánocích a vánočních zvycích, všímá si svátečních dnů v kalendáři,
- uvědomuje si skupiny živočichů podle toho, jak tráví zimu,
- vypráví o tom, jak lze pomoci živočichům v zimě.

5. Učivo: **ČLOVĚK**

- lidské tělo
- denní režim
- nemoc, úraz, postup při ošetření drobného poranění, přivolání pomoci
- zdraví – posilování zdraví, bezpečné chování
- emoce
- povolání, čím bych chtěl být

Očekávané výstupy:

Žák:

- pojmenuje části lidského těla,
- vypráví o svém denním režimu, spojí časový údaj s běžnou aktivitou v této části dne,
- rozlišuje nemoc a úraz, seznamuje se s ošetřením drobného poranění, dokáže přivolat pomoc,
- rozlišuje situace posilující a ohrožující zdraví,
- uvědomuje si různé emoce, spojuje je s konkrétními situacemi,
- vypráví o různých povoláních.

6. Učivo: **JARO**

- jaro jako roční období, jarní měsíce
- změny v přírodě na jaře, jarní počasí, pozorování počasí
- délka dne a noci
- jarní rostliny, části rostlin, opylování
- práce na zahradě
- Velikonoce, velikonoční tradice
- hospodářská zvířata a jejich mláďata, užitek hospodářských zvířat

Očekávané výstupy:

Žák:

- jednoduše charakterizuje jaro jako roční období,
- vnímá a dokáže popsat viditelné změny v přírodě na jaře,
- pozoruje jarní počasí,
- všímá si délky dne a noci,
- pojmenuje některé jarní květiny a jejich části, popíše části stromu, keře,
- vypráví o významu hmyzu při opylování,
- uvědomuje si, které jarní práce se provádí na zahradě,
- vypráví o Velikonocích a tradicích, které jsou s nimi spojeny,
- pojmenuje hospodářská zvířata a členy jejich rodin, uvědomuje si užitek z chovu těchto zvířat pro člověka.

7. Učivo: **ČAS**

- čas; změny, které čas přináší
- přítomnost, minulost, budoucnost
- rok, roční období, měsíce
- kalendář
- orientace v čase, určování času

Očekávané výstupy:

Žák:

- všímá si změn, které přináší čas,
- uvědomuje si přítomnost, rozumí pojmům minulost a budoucnost,
- vnímá rok a střídání ročních období, měsíců v roce,
- orientuje se v kalendáři,
- rozumí základním časovým údajům, orientuje se v nich.

8. Učivo: **LÉTO**

- léto jako roční období, letní měsíce
- změny v přírodě v létě, letní počasí, pozorování počasí
- délka dne a noci
- chování v přírodě
- cestování, orientace na mapě, základní orientace v jízdním řádu
- emoce

Očekávané výstupy:

Žák:

- jednoduše charakterizuje léto jako roční období,
- vnímá a dokáže popsat viditelné změny v přírodě v létě,
- pozoruje letní počasí,
- všímá si délky dne a noci,
- zná zásady správného a bezpečného chování v přírodě,
- vypráví o způsobech cestování v létě, orientuje se v jednoduchém plánu cesty, seznamuje se s funkcí jízd-
ních řádů a učí se v nich orientovat,
- uvědomuje si různé emoce, spojuje je s konkrétními situacemi.

9. Učivo: **DOMOV**

- domov jako místo, kde žijeme
- moje obec
- Česká republika, základní územní dělení
- sousední státy, naše státní symboly

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si domov jako místo, kde žije,
- krátce vypráví o své obci,
- vnímá Českou republiku jako svou vlast, uvědomuje si její základní územní dělení,
- seznamuje se se sousedními státy, pozná naše státní symboly.

VÝSTUPY DLE RVP ZV

- **ČJS-3-1-01** vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- **ČJS-3-1-03** rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost
- **ČJS-3-2-01** rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- **ČJS-3-2-02** odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- **ČJS-3-3-01** využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- **ČJS-3-3-02** pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- **ČJS-3-3-03** uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
- **ČJS-3-4-01** pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- **ČJS-3-4-02** roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- **ČJS-3-5-01** uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- **ČJS-3-5-02** rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- **ČJS-3-5-03** chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

IV. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PRO ROZVOJ KOMPETENCÍ ŽÁKŮ, KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŽÁKŮ

Kompetence k učení

Žák:

- užívá různé postupy k řešení úkolů,
- vyhledává informace v textu, třídí je a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v další práci i v praktickém životě,
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly,
- pracuje samostatně podle svých aktuálních možností,
- hodnotí svou práci jednoduchými formami,
- dovede najít a opravit vlastní chyby,
- zhodnocuje výsledky svého učení a své vlastní práce, odhaluje případné neúspěchy,
- propojuje informace z různých vzdělávacích oblastí do vyšších celků,
- uvědomí si to, co sám dokáže vyřešit, i to, jak dokáže předat své vědomosti druhým, má pozitivní vztah k učení,
- podle svých možností, schopností a dovedností se zapojuje do soutěží a her různého zaměření.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- učí se uvědomovat si problémové situace ve škole i mimo ni, přemýšlí o příčinách a způsobech řešení,
- vyhledává informace vhodné k řešení problému (vyhledávání v textu, ...), k řešení problému využívá rovněž získané vědomosti a dovednosti,
- je motivován k objevování různých variant řešení,
- problémy se učí řešit v týmech (součást skupinové práce),
- ověřuje správnost řešení,
- učí se problémům předcházet.

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozumí jednoduchým písemným i ústním pokynům,
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a své názory v logickém sledu,
- učí se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně, a to jak v ústním, tak v písemném projevu,
- učí se slušnému vyjadřování a dodržování primárních zásad společenského chování,
- učí se osvojovat si správné formy komunikace mezi spolužáky navzájem a mezi žáky a dospělými ve škole i mimo ni,
- naslouchá jiným, učí se tolerovat jejich názory a vhodně se zapojí do diskuse,
- učí se využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro komunikaci,
- učí se pracovat s různými zdroji informací (texty, záznamy, obrazovým materiálem, běžně užívanými gesty apod.), je veden k jejich porozumění, třídění a tvořivému využití ke svému rozvoji i k rozšiřování slovní zásoby.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- je podněcován k potřebě být zapojen ve skupině,
- spolupracuje ve skupině, aktivně se podílí na práci v ní,
- podílí se na vytváření pravidel týmové práce, na utváření příjemné atmosféry v týmu,
- přispívá k diskusi ve třídě či ve skupině,
- respektuje dohodnutá pravidla chování a spolupráce,
- učí se požádat o pomoc a také ji poskytnout,
- ovládá a řídí své chování a jednání,
- učí se efektivní spolupráci se spolužáky při řešení daného úkolu/problému,
- osvojování jazyka vnímá jako prostředek k získávání a předávání informací, k vyjádření potřeb, prožitků, ...

Kompetence občanské

Žák:

- učí se respektovat názory dospělých lidí i spolužáků a je ochoten se z nich poučit,
- rozlišuje vhodné a nevhodné formy chování,

- uvědomuje si pravidla soužití v kolektivu,
- má povědomí o vlastních právech a povinnostech ve škole i mimo ni,
- seznamuje se s možnostmi ochrany životního prostředí, chápe základní ekologické souvislosti a požadavky na kvalitní životní prostředí,
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a smysl pro kulturu, zapojuje se do kulturního dění a sportovních aktivit.

Kompetence pracovní

Žák:

- pracuje s různými pomůckami, zvládá jejich přípravu, manipulaci s nimi a úklid,
- učí se bezpečně užívat materiály, nástroje, vybavení, psací potřeby, ...
- dbá na plnění svých závazků a povinností,
- dodržuje hygienická pravidla při psaní a čtení,
- odpovídá za svou činnost s ohledem na ochranu životního prostředí.

V. ČASOVÝ PLÁN

Měsíc	Týden	Učivo	Strany Oskarova prvouka 2
ZÁŘÍ	1.	Škola	1–2
	2.	Škola	3–4
	3.	Škola	5–7
	4.	Podzim	8–9
ŘÍJEN	1.	Podzim	10–11
	2.	Podzim	12–13
	3.	Podzim	14–15
	4.	Podzim	16–17
LISTOPAD	1.	Podzim	18–19
	2.	Podzim	20–23
	3.	Rodina	24–25
	4.	Rodina	26–27
PROSINEC	1.	Rodina	28–29
	2.	Rodina, Zima	30–31, 32
	3.	Zima	33–34
	4.	Vánoční prázdniny	
LEDEN	1.	Zima	35–36
	2.	Zima, Pololetní opakování	37, 38
	3.	Pololetní opakování, Člověk	39, 40
	4.	Člověk	41–42
ÚNOR	1.	Člověk	43–44
	2.	Člověk	45–46
	3.	Člověk	47–48
	4.	Jarní prázdniny	
BŘEZEN	1.	Jaro	49–50
	2.	Jaro	51–52
	3.	Jaro	53–54
	4.	Jaro	55–57
DUBEN	1.	Jaro, Čas	58, 59
	2.	Čas	60–61
	3.	Čas	62–63
	4.	Čas, Léto	64, 65
KVĚTEN	1.	Léto	66–67
	2.	Léto	68–69
	3.	Léto	70–71
	4.	Léto, Domov	72, 73
ČERVEN	1.	Domov	74–75
	2.	Domov	76–77
	3.	Závěrečné opakování	78–79
	4.	Závěrečné opakování	80

VI. METODICKÉ POZNÁMKY K PRACOVNÍMU SEŠITU

1. ŠKOLA (PS, str. 1–7)

STRANA 1

Klíčová slova: škola, školní pravidla.

cv. 1 „Prolistuj kapitolu a vyprávěj podle myšlenkové mapy. Tvoř otázky a odpovědi.“

Cíl: Vyprávět podle myšlenkové mapy. Tvořit otázky a odpovědi.

Motivace: Víím, o čem se budu učit.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázky v úvodní myšlenkové mapě. Každá bublina odpovídá jednomu tématu, které bude v rámci kapitoly *Škola* probíráno, tedy *Naše škola*, *Vyučování*, *Cesta do školy*.
Obrázky v bublinách jsou symboly pro jednotlivá podtémata. V tomto případě bude první téma *Naše škola* věnováno zaměstnancům školy, budově školy a chování ve škole. Druhé téma *Vyučování* se věnuje kalendářnímu a školnímu roku, vyučovacím předmětům a chování o přestávce. Třetí téma *Cesta do školy* je zaměřeno na cestu do školy, dopravní prostředky a bezpečnost. Tři tečky dávají žákům prostor pro vyslovení vlastních námětů k tématům kapitoly.
- Žáci si následně prolístují celou kapitolu *Škola*, aby nahlédli, o čem se budou učit (stejně postupovali i v 1. ročníku). Potom se vrátí k myšlenkové mapě a společně s vyučujícím si vyprávějí o tom, co bude v kapitole obsaženo.
- Vyučující může žákům položit otázku, zda by chtěli vědět ještě něco dalšího o tématech kapitoly. Ve svých odpovědích mohou žáci vyučujícímu poskytnout řadu podnětů k tomu, jak dále pracovat s kapitolou, na co se zaměřit apod.

Speciální úkol: Každý žák si může do cvičného sešitu zapsat jednu svou otázku, která ho v souvislosti s kapitolou *Škola* zajímá. Odpověď nebude zapisovat hned, ale teprve ve chvíli, kdy bude mít pocit, že odpověď již zná.

cv. 2 „Přečti a nalep piktogramy školních pravidel.“

Cíl: Uvědomit si pravidla chování ve škole.

Motivace: Čtu správně věty. Na základě pochopení jejich obsahu nalepím správné piktogramy.

Postup:

- Toto cvičení má význam pro posílení schopnosti vnímat pravidla. Schopnost vnímat pravidla a dodržovat je je totiž základem pro jakékoli efektivní vyučování. Cvičení navazuje na obdobné cvičení z 1. ročníku.
Poznámka: Význam piktogramů žáci znají z 1. ročníku nebo se společně s vyučujícím pokusí je vyvodit před vlastní prací se cvičením, příp. až při vlastní práci.
- Žáci přečtou větu paní učitelky: *Jak dodržíte pravidla, která máme ve třídě?*
- Následně čtou věty, uvědomují si jejich význam a pokoušejí se k nim přiřadit správné piktogramy. Teprve potom je nalepí:
Chovám se k ostatním ohleduplně. (piktogram chlapce a dívky podávajících si ruce)
Když někdo mluví, tak mu naslouchám. (piktogram mluvícího chlapce a naslouchající dívky)
Sedím a jím v klidu. (piktogram klidně svačícího chlapce)
Když něco potřebuji půjčit, slušně o to požádám. (piktogram dívky s věcmi)
Po třídě se pohybuji pomalu. (piktogram přeškrtnutého běžícího chlapce)
Poznámka: Pravidla mohou být stanovena a žáci je mohou znát, podstatná je však důslednost jejich dodržování, kterou v této fázi musí garantovat vyučující.

Speciální úkol: Žáci mohou sami navrhnout pravidla, která by ve třídě mohla platit. Je však lépe mít méně pravidel, která jsou skutečně dodržována, než mnoho pravidel, která dodržována nejsou.

Mezipředmětové vztahy:

 – návrh vlastních piktogramů vyjadřujících obsah vět

.....

STRANA 2

Klíčová slova: zaměstnanci, povolání, budova školy.

cv. 1 „Vyber a dopiš.“

Cíl: Pojmenovat povolání a jejich názvy napsat na linky.

Motivace: Prohlédnu si myšlenkovou mapu, z nabídky vyberu správný název povolání a napíšu ho na linku.

Postup:

- Žáci si společně s vyučujícím nejprve prohlédnou myšlenkovou mapu. Podle obrázků pojmenují povolání a společně o nich hovoří. Uvedená povolání přiřazují do vhodné místnosti v budově školy, např. *Pan ředitel pracuje v ředitelně. Paní učitelka učí ve třídě.*
- Poté pod jednotlivé obrázky napíší správné názvy zaměstnání z nabídky.

Poznámka: Necháváme na volbě vyučujícího nebo žáků, zda žáci budou psát psacím písmem, malým nebo velkým tiskacím písmem.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu žáci napíší názvy dalších zaměstnanců školy, například *uklízečka, údržbář, ...* Zdatnější z nich mohou psát jednoduché věty, např. *Vyučující učí žáky. Kuchařka vaří jídlo.*

cv. 2 „Dopiš čísla.“

Cíl: Pojmenovat prostory v budově školy.

Motivace: Prohlédnu si obrázek a dopsáním čísla správně označím prostory v budově školy.

Postup:

- Žáci si společně s vyučujícím prohlédnou obrázek, popisují, co na něm vidí. Všimají si čísel u slov označujících jednotlivé prostory školy.
- Následně číslem označí prostory v modelové škole.
- Než žáci provedou kontrolu společně s vyučujícím, je možné, aby nahlédli ke spolužákovi a porovnali svá řešení.

cv. 3 „Vyprávěj podle náповědy.“

Cíl: Podle náповědy vyprávět o své škole.

Motivace: Podle náповědy vyprávím o své škole.

Postup:

- Zatímco se předchozí cvičení věnovalo modelové škole, toto cvičení se zaměří na konkrétní školu, ve které se žáci reálně nacházejí.
- Žáci mohou náповědné věty číst a sami dokončovat. Mohou je ale také psát do cvičného sešitu i se správným dokončením podle reality, např. *V podkroví je nová počítačová učebna.*

cv. 4 „Nakresli vaši školu.“

Cíl: Nakreslit obrázek žákovy školy.

Motivace: Nakreslím obrázek své školy.

Postup:

- Žáci nakreslí jednoduchý obrázek své školy, případně jen její část nebo některou učebnu atd.
- Následně si žáci společně s vyučujícím mohou o obrázcích pohovořit.

Speciální úkol: Vedeme s žáky rozhovor na téma, které místo se jim ve škole nebo v areálu školy nejvíce líbí, např. zahrada, knihovna, tělocvična, přírodovědný koutek. Poté vyučující vyzve žáky, aby nakreslili místo, které se jim ve škole nejvíce líbí.

Mezipředmětové vztahy:

 – moje škola, např. model z papírové krabice

.....

STRANA 3

Klíčová slova: rok, měsíce, vyučovací předměty, přestávka, zdravá svačina.

cv. 1 „Prohlížeš a vyprávěj.“

Cíl: Porozumět dvojímu znázornění roku a vyprávět o něm.

Motivace: Prohlédnu si obrázky znázorňující rok a vyjmenuji jednotlivé měsíce kalendářního a školního roku.

Postup:

- Žáci si prohlédnou oba obrázky a všimnou si rozdílů mezi nimi (kalendářní rok × školní rok).
- Následně vyjmenují měsíce kalendářního roku, měsíce školního roku, všimají si ročních období, měsíce vyjmenují apod.

Mezipředmětové vztahy:

 – třídní kalendář

cv. 2 „Přečti a spoj.“

Cíl: Pojmenovat vyučovací předměty a uvědomit si jejich náplň.

Motivace: Přečtu názvy vyučovacích předmětů. Správně je spojím s vhodným obrázkem a zkratkou.

Postup:

- Žáci přečtou názvy vyučovacích předmětů.
- Potom je spojím s vhodným obrázkem a se správnou zkratkou daného předmětu.
Obrázky předmětů (v pořadí zleva doprava): tělesná výchova, matematika, český jazyk, hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti, prvouka.
Poznámka: Každá škola může mít vyučovací předměty pojmenované jinak s ohledem na svůj ŠVP. Žáci si k nim mohou vytvořit vlastní obrázky a zkratky.
- Žáci si společně s vyučujícím vypráví o náplni jednotlivých předmětů, o činnostech, které se v nich vykonávají.

Speciální úkol: Psát slova či slovní spojení, která vyjadřují činnosti ve zvoleném předmětu, např. tělesná výchova: *cvičíme, skáčeme, běháme, hrajeme hry, ...*; český jazyk: *čteme, píšeme, pracujeme ve skupinách, ...*

cv. 3 „Přečti, vybarvi míčky a vyprávěj.“

Cíl: Uvědomit si pravidla chování o přestávce.

Motivace: Přečtu věty a vhodnou barvou vybarvím míčky u obrázků, které k větám patří. O obrázcích vyprávím.

Postup:

- Pravidla chování jsou důležitá i o přestávce, např. žáci se připravují na další hodinu, dodržují pravidla ohleduplného chování, aby si o přestávce mohli všichni skutečně odpočinout.
- Práci začít rozhovorem o obrázcích, uvědomit si, co obrázky vyjadřují, říci, o které pravidlo se jedná.
- Poté žáci přečtou všechny věty a podle jejich obsahu vybarví míčky u obrázků vhodnou barvou. Jednotlivé míčky mohou vybarvovat hned po přečtení vět.
- Po přečtení je důležité žákům klást otázky, např. *Jak rozumíš větě: „Klidně se pohybuji po třídě i po chodbě.“? Jaké důvody tě vedou k tomu, aby sis po použití WC myl ruce?*

Speciální úkol: Každý žák si připraví (příp. pro žáky připraví vyučující) kartičku s tabulkou, která obsahuje vybraná pravidla a políčka pro vepsání několika (nebo všech) školních dnů v týdnu. Názvy dnů žák doplní podle toho, kdy s kartičkou skutečně pracuje. Po skončení školního dne vyhodnotí, zda dodržoval pravidla uvedená na kartičce, a to tak, že dané políčko vybarví modře (viz poznámka níže).

Aby nebyla kartička určená jen pro doplňování pravidel chování, jejichž dodržování je pro některé žáky obtížné, lze tabulku doplnit i o jiná kritéria, např. něco se mi podařilo, někomu jsem udělal radost, sobě jsem udělal radost atd. Takové políčko lze označit například smajlíkem. Po uplynutí několika dnů je vhodné kartičku společně s žáky vyhodnotit.

Návrh kartičky:

Pravidlo	Den	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
Klidný pohyb						
Příprava pomůcek						
Svačina						
Hygiena						
😊						

Poznámka: Cvičení je inspirováno návodem na tzv. modrý život v knize Jaroslava Foglara *Rychlé šípy*.

cv. 4 „Vyber potraviny vhodné pro zdravou svačinu.“

Cíl: Vybrat potraviny vhodné pro zdravou svačinu.

Motivace: Vyberu potraviny vhodné pro zdravou svačinu.

Postup:

- Žáci si prohlédnou nabídku potravin a nejprve prodiskutují, které jsou zdravé a které do zdravé výživy nepatří.
Poznámka: Je pravděpodobné, že u některých potravin (např. salám, koláče, rohlík) může vzniknout diskuse o tom, zda jsou potraviny zdravé, nebo nezdravé. Vyučující by měl žákům zdůraznit, že by vždy měli dbát na kvalitu, pestrost a přiměřenost potravin, dostatek ovoce a zeleniny a dodržování pitného režimu.
- Z nabízených potravin následně žáci sestaví zdravou svačinu.
- Potom mohou sestavovat zdravé svačiny i z potravin, které znají, ale které nejsou v nabídce.

Mezipředmětové vztahy:

M – nakupování potravin podle ceníku

VV – koláž potravin z letáků (zdravé × nezdravé potraviny)

STRANA 4

Klíčová slova: světelné signály, dopravní značky, reflexní prvky.

cv. 1 „Pojmenuj, tvoř otázky a odpovědi. Například: Co je vlevo od značky Stezka pro chodce a cyklisty?“

Cíl: Pojmenovat světelné signály a dopravní značky.

Motivace: Pojmenuji světelné signály a dopravní značky. Vyberu ty, které platí pro chodce.

Postup:

- Žáci nejprve společně pojmenují světelné signály a dopravní značky:
Stůj – Stezka pro chodce – Zákaz vstupu chodců – Hlavní silnice – Stezka pro chodce a cyklisty společná – Volno – Stezka pro cyklisty – Přechod pro chodce – Stůj, dej přednost v jízdě – Zákaz vjezdu všech vozidel.
- Následně žáci tvoří otázky a odpovídají na ně (čímž zároveň procvičují orientaci v tabulce), například: *Co je vlevo od značky Stezka pro chodce a cyklisty společná?* (Značka Hlavní silnice.) *Co je nad značkou Přechod pro chodce?* (Značka Zákaz vstupu chodců.)
- Nakonec žáci vyberou a křížkem označí signály a značky, které platí pro chodce. (*Stůj, Stezka pro chodce, Zákaz vstupu chodců, Stezka pro chodce a cyklisty společná, Volno, Přechod pro chodce*)
Poznámka: Značka *Stezka pro cyklisty* sice není primárně určena pro chodce, ale i chodec se s ní často setká v místech, kde se pohybuje.

Mezipředmětové vztahy:

M – geometrické tvary ve spojení s tvary dopravních značek

VV – dopravní značky

cv. 2 „Přečti a nalep dopravní značky a světelné signály.“

Cíl: Přiřadit dopravní značky a světelné signály ke správné situaci.

Motivace: Přečtu věty a nalepím k nim správné dopravní značky a světelné signály.

Postup:

- Cvičení se zaměřuje na základní pokyny pro chodce. Nejprve se věnuje světelným signálům na přechodu pro chodce a následně se zaměřuje na důsledné rozlišení značky *Stezka pro chodce* (kde je chodec v bezpečí) a značky *Stezka pro chodce a pro cyklisty společná* (kde poměrně často dochází z nepozornosti a ke střetům chodců a cyklistů).
- Žáci čtou věty a nalepují k nim správné signály či dopravní značky.

cv. 3 „Vyprávěj a předved', jak správně přecházet silnici.“

Cíl: Znat pravidla správného přecházení silnice.

Motivace: Podle obrázků vyprávím o bezpečném přecházení silnice. Přecházení silnice předvedu.

Postup:

- Podle obrázků žáci vypráví o bezpečném postupu při přecházení silnice – rozhlédnutí se vlevo, rozhlédnutí se vpravo, opět rozhlédnutí se vlevo a přecházení.
- Návuk v silničním provozu (vycházka) nebo na dopravním hřišti.

Mezipředmětové vztahy:

DV – dramatizace správného přecházení silnice (někteří spolužáci mohou sehrát automobily)

cv. 4 „Vybarvi bezpečnostní prvky.“

Cíl: Uvědomit si bezpečnostní prvky.

Motivace: Uvědomím si bezpečnostní prvky a vybarvím je.

Postup:

- Rozhovor na téma počasí v daném ročním období (podzim): tma, mlha, šero, déšť; za snížené viditelnosti je zvýšené riziko dopravních nehod a je tedy nutné při pohybu na silnici užívat některé bezpečnostní reflexní prvky.
- Zdůraznit význam bezpečnostních reflexních prvků i za běžného počasí.

- Žáci by si měli uvědomit, co jsou bezpečnostní prvky (cyklistická přilba, bezpečnostní pás, reflexní prvky, chrániče na kolena apod.) a kde se s nimi mohou setkat.
- Žáci vybarví bezpečnostní prvky na obrázcích: cyklistickou helmu, bezpečnostní pás, reflexní prvky. Přitom říkají, kde se tyto bezpečnostní prvky používají a jaké jsou k tomu důvody.
- Lze uspořádat besedu se členem Policie ČR na téma bezpečnost na silnici, bezpečnostní prvky apod.

Mezipředmětové vztahy:

 – bezpečnostní reflexní prvky na oblečení

.....

STRANA 5

Klíčová slova: dopravní prostředky, důležitá telefonní čísla.

cv. 5 „Vyprávěj. Tvoř otázky a odpovědi.“

Cíl: Pojmenovat dopravní prostředky a uvědomit si jejich třídění.

Motivace: Pojmenuji různé druhy dopravních prostředků, třídím je a vyprávím o nich. Vyprávím o dopravních prostředcích, kterými se dopravuji do školy. Vyprávím o své cestě do školy.

Postup:

- Žáci prohlíží myšlenkovou mapu a vyprávějí o jednotlivých dopravních prostředcích, uvědomují si jejich třídění do skupin podle toho, kde se pohybují (po silnici, ve vzduchu, po vodě, po kolejích). Mohou vyprávět i o těch, kterými již někdy cestovali. Není zcela nutné, aby v této fázi cvičení byl dopravní prostředek právě tím dopravním prostředkem, kterým se žák dopravuje do školy.
- Žáci uvádějí dopravní prostředky, kterými se dopravují do školy. Někteří chodí pěšky, což lze také považovat za způsob, kterým se dostávají do školy, takže ho mohou uvádět.
- V tomto věku by žáci ještě neměli samostatně jezdit na kole po silnici, ale je možné, že v některých obcích se lze ke škole dostat po cyklistické stezce (do školy jezdí v doprovodu rodičů nebo starších sourozenců). Pak mohou uvést i kolo nebo koloběžku.
- Nakonec žáci vypráví o své cestě do školy.

Speciální úkol: Do cvičného sešitu žáci popíší svou cestu do školy, např. *Nejprve jedu s rodiči autem. Potom jdu po chodníku ke škole.*

Mezipředmětové vztahy:

 – dopravní prostředky

cv. 6 „Přečti a vyber.“

Cíl: Uvědomovat si zásady vhodného chování v dopravních prostředcích.

Motivace: Čtu věty a vybírám dopravní prostředky, ve kterých se uvedenými zásadami řídím.

Postup:

- Před výběrem dopravních prostředků žákům zdůrazníme, že se jedná o samotné žáky jako cestující. Optimální je, aby si žáci nejprve přečetli věty samostatně a sami vybrali dopravní prostředky. Následně v diskusi porovnávají svůj výběr a zdůvodňují jej.

Poznámka: Někde bude shoda, jinde se budou názory lišit. Např. některým řidičům nevádí, že jejich spolujezdci v autě jedí a pijí, jiným řidičům to naopak vadí.

Speciální úkol: Žáci sami vytvářejí podobné věty a rozhodují, ve kterém dopravním prostředku platí, ve kterém nikoli, např. *Při cestě si můžeme hlasitě povídat.*

Mezipředmětové vztahy:

 – piktogramy vhodného chování v dopravních prostředcích

cv. 7 „Prohlížeš, vyprávěj a dopiš důležitá telefonní čísla.“

Cíl: Podle obrázků vyprávět příběh.

Motivace: Prohlížím obrázky, vyprávím podle nich příběh a napíšu k nim čísla tísňových linek, kterými na situaci zareaguji.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázky a vypráví o tom, co je na nich zachycené.
- Ke každému obrázku pak napíší telefonní číslo, které by v takové situaci volali: chlapec s úrazem – 155, požár kontejneru – 150, krádež kola – 158 (krádež hlásit z bezpečné vzdálenosti a bezpečného místa).

Souhrnné číslo pro všechny případy nouze je 112. (Zde žáky upozorníme na to, že je lepší volat přímo na první tři uvedená čísla. Číslo 112 se používá v případě, je-li při zásahu nutná součinnost více složek.)

- Vhodné je také s žáky procvičovat modelový rozhovor se záchranou linkou. Návčik je důležitý pro rychlejší reakci v dané situaci.
- Zejména pokud na tísňovou linku volají děti, hovor vede dispečer a klade otázky tak, aby podstatné informace získal (co se stalo; místo, kde k události došlo; počet zraněných, jejich pohlaví a věk; telefonní číslo volajícího). Je důležité si uvědomit, že hovor ukončuje vždy dispečer.

STRANA 6

Klíčová slova: opakování, procvičování.

cv. 1 „Prolistuj kapitolu a vyprávěj o jednotlivých tématech.“

Cíl: Prolistovat kapitolu a podle myšlenkové mapy vyprávět o jednotlivých tématech.

Motivace: Opakují si učivo probrané kapitoly.

Postup:

- Podle myšlenkové mapy žáci s vyučujícím probírají jednotlivá témata kapitoly. Stručně si opakují, co se dozvěděli a co je zaujalo. Mohou postupovat tak, že si buď prolístují celou kapitolu, a tím si daná témata přiblíží, nebo rovnou pracují s myšlenkovou mapou.

Speciální úkol: Nakonec vyučující žákům položí otázku: *Kdybyste se mohli ještě na cokoli v souvislosti s tématem „škola“ zeptat, na co byste se zeptali?*

STRANA 7

Klíčová slova: opakování, procvičování.

cv. 2 „Přečti věty a rozhodni o jejich pravdivosti.“

Cíl: Rozhodnout o pravdivosti vět.

Motivace: Přečtu věty a rozhodnu o jejich pravdivosti.

Postup:

- Žáci čtou věty a rozhodují o jejich pravdivosti. Věty mohou číst buď všichni společně, nebo každý samostatně. Rozhodnutí o pravdivosti mohou dělat buď hned po přečtení věty, nebo si rozhodnutí nejprve připraví, a následně je společně kontrolují s vyučujícím. Možnou variantou je práce ve dvojicích. U některých vět je rozhodnutí jednoznačné, některé věty naopak mohou vést k diskusi. Takové věty, např. *Ráno si chystám pomůcky do školy.*, si žák může označit (např. předem domluvenou/zavedenou značkou).

Školu řídí kuchařka. NE

V červnu a červenci jsou prázdniny. NE

Ve škole dodržují pravidla chování. ANO

Před přecházením silnice se rozhlédnu. ANO

Ráno si chystám pomůcky do školy. ANO/NE

Když zavolám číslo 112, ozve se paní učitelka. NE

U odpovědí NE je vhodné uvést i to, kde je chyba, a zároveň uvést, zda existují případné další možné správné odpovědi.

cv. 3 „Podle svého rozvrhu hodin doplň zkratky předmětů.“

Cíl: Orientovat se v rozvrhu hodin.

Motivace: Podle svého konkrétního rozvrhu doplním zkratky vyučovacích předmětů.

Postup:

- Žák si znovu připomene a vyplní svůj rozvrh hodin.
- Vhodnými otázkami vyučujícího se v rozvrhu orientuje, např. *Kdy máte ve středu hudební výchovu? Který den máte prvouku?*

Mezipředmětové vztahy:

M – orientace v tabulkách

cv. 4 „Přečti věty. Uprav je podle pravdivých informací.“

Cíl: Upravit věty podle pravdivých informací.

Motivace: přečtu věty a upravím je podle pravdivých (tedy aktuálních) informací.

Postup:

- Žáci čtou text po větách a všímají si vyznačených částí.
- Při opakovaném čtení žáci znovu čtou věty a označené části nahrazují aktuálními informacemi.

Poznámka: Podobné cvičení lze využívat opakovaně (bez poslední věty). Každodenní opakování upevní u žáků znalost kalendáře, dnů v týdnu i rozvrhu hodin. Tento typ cvičení však nemusíte s žáky dělat každý den po celý rok, později jej lze vyzkoušet např. jednou za týden, v jiném měsíci nebo ročním období apod.

cv. 5 „Přečti věty a vybarvi pásy podle pravdivosti.“

Cíl: přečíst věty a vybarvit pásy podle pravdivosti.

Motivace: přečtu věty a vybarvím pásy podle pravdivosti.

Postup:

- Žáci přečtou větu a počtem vybarvených políček zhodnotí, na kolik si myslí, že si danou dovednost osvojili. Vybarvují zleva doprava. Čím více si žák myslí, že si danou dovednost již osvojil, tím více políček vybarví, a tím se od NE přiblíží k ANO.
- Je vhodné s žáky o jejich sebehodnocení následně diskutovat. Žák tak dostává zpětnou vazbu od vyučujícího, příp. spolužáků.

DIDAKTICKÉ HRY:

1. Kdo jsem?

Žáci poznávají různé druhy zaměstnání spojené se školou. Vyučující/žák pantomimicky předvádí práci např. kuchařky. Ostatní žáci ho chvíli pozorují, teprve potom říkají, koho vyučující/žák předváděl. Své odhady zdůvodňují např. takto: *Byla to kuchařka, protože jste předváděl míchání vařečkou v hrnci. / Byl to pan školník, protože jste předváděl zatloukání hřebíku.*

2. Měsíce

Žáci si připraví 12 kartiček s názvy měsíců v roce, dále kartičky s názvy „ROK“ a „ŠKOLNÍ ROK“. Podle pokynů vyučujícího s nimi pak pracují. Řadí je například podle pořadí v kalendářním či školním roce, vybírají z nich např. podzimní měsíce, určují první (druhý, ..., poslední) měsíc kalendářního/školního roku apod.

3. Poznej vyučovací předmět

Vybraný žák předvádí činnost z některého vyučovacího předmětu, ostatní mají poznat, o který předmět se jedná. Pokud není předváděná činnost pro daný předmět jednoznačná (např. žák předvádí, jak píše – ale píše se v českém jazyce i v matematice), musí činnost ještě doplnit, aby ukázka byla jasnější.

4. ANO/NE

Vyučující říká/čte věty, které souvisí s některým z vyučovacích předmětů, např. *V tělesné výchově většinou píšeme. V matematice se učíme počítat.* Dohodnutým způsobem žáci rozhodují o jejich pravdivosti, např. zvedáním karty ANO/NE. Podobné věty mohou vymýšlet sami žáci a potom je říkat/číst spolužákům.

5. Zdravá svačina

Hra na procvičování paměti. První žák říká: *Do zdravé svačiny zařadím jablko.* Druhý žák říká: *Do zdravé svačiny zařadím jablko a jogurt.* Žáci se snaží vytvořit a zapamatovat si co nejdelší řadu slov. Procvičují tak paměť, slovní zásobu a znalost zdravých potravin. Pokud je ve třídě více žáků, mohou společně s dalším žákem celou větu odříkávat společně. To je současně i pomocí pro ty, kteří si nevěří nebo mají obavu, že něco zkazí.

6. Sbírka dopravních značek

Žáci sledují a zaznamenávají dopravní značky, kterých si všimnou například po cestě do školy / ze školy. Je vhodné začít těmi, které jsou uvedené v pracovním sešitě. Žáci např. týden pozorují své okolí a přímo v pracovním sešitě si poznamenávají, které značky viděli. Pokud některou značku vidí vícekrát na různých místech, mohou si dělat čárky za počet nálezů. Následně hovoří o tom, kde jednotlivé značky jsou a jak se žáci podle nich chovali.

Obměna: Žáci hledají různé druhy dopravních značek a zakreslují je do cvičného sešitu. Následně s vyučujícím značky pojmenují.

7. Jaký dopravní prostředek jsem?

Žák si vylosuje kartičku s obrázkem dopravního prostředku. Ostatní mu pokládají otázky tak, aby zjistili, který dopravní prostředek je na obrázku, např. *Má tento dopravní prostředek kola? Jezdí po silnici? Vozí těžké náklady? ...* Žák smí odpovídat pouze ANO/NE. Vyučující vede žáky k tomu, aby položili otázek co nejvíce, aby si byli určením dopravního prostředku opravdu jisti. *Obměna:* Vyučující čte nebo předřikává text a žáci naslouchají, např. *Jsem dopravní prostředek, který má dvě kola. Mám motor. Uvezu dva jezdce. Jezdím velmi rychle a lidé na mně často i závodí. Když mě řídíte nebo na mně jedete, musíte mít přilbu a nejlépe kožený oblek.* (motocykl) Žáci si po poslechnutí textu zapíší, o který dopravní prostředek se podle nich jedná. Na pokyn vyučujícího říkají, co napsali.

Poznámka: Podobný text dokážou žáci na začátku 2. ročníku připravit sami. Je možné s nimi tedy v rámci českého jazyka takový text sestavit. Cvičení lze uskutečnit i s celou třídou, žáci mohou pracovat také ve dvojicích.

8. Roztříd' nás

Vyučující má připravený soubor obrázků dopravních prostředků nebo kartičky s jejich názvy. Žáci je třídí podle toho, jak a kde se pohybují (po silnici, ve vzduchu, po vodě, po kolejích).

Obměna: Žáci ze souboru vybírají jen ty obrázky/názvy, které odpovídají zvolenému kritériu, např. plující po vodě.

9. Jak se správně chovat?

Vyučující má připravené lístečky s pokyny o chování v dopravních prostředcích, např. *Sedíš a díváš se z okna. Odhazuješ papírky na podlahu.* Žáci se rozdělí do dvou skupin. Každý z první skupiny žáků si vylosuje jeden lísteček. Přečte si ho a pak se podle toho v dopravním prostředku, který mohou představovat např. židle připravené v prostoru třídy, chová. Druhá skupina hodnotí chování jednotlivých žáků v dopravním prostředku.

10. Které telefonní číslo vytočíš?

Vyučující má soubor lístečků, na kterých je krátce popsána situace. Žák ji přečte nahlas ostatním a rozhodne, na které číslo by zavolaal, např. *Vidím, že z budovy vychází velký dým.* (150) *Spolužák se na hřišti zranil a hodně ho bolí noha.* (155) *Zapomněl jsem, co mám nakoupit.* (rodiče) *U obchodního centra se perou dva dospělí muži.* (158) *Chci jít se spolužákem do knihovny a vím, že přijdu domů později než obvykle.* (rodiče) *Nemohu s kamarádem do kina, protože jsem onemocněl.* (kamarád) *Stala se hromadná autonehoda. Jsou tam i zranění.* (112) *Nevím, jaký úkol mám vypracovat.* (spolužák)

2. PODZIM (PS, str. 8–23)**STRANA 8**

Klíčová slova: podzim, podzimní měsíce.

cv. 1 „Prolistuj kapitolu a vyprávěj podle myšlenkové mapy. Tvoř otázky a odpovědi.“

Cíl: Vyprávět podle myšlenkové mapy. Tvořit otázky a odpovědi.

Motivace: Víím, o čem se budu učit.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázky v úvodní myšlenkové mapě. Každá bublina odpovídá jednomu tématu, které bude v rámci kapitoly *Podzim* probíráno. Obrázky v bublinách jsou symboly pro jednotlivá podtémata. Tři tečky dávají žákům prostor pro vyslovení vlastních námětů k tématům kapitoly.
- Žáci si následně prolístují celou kapitolu *Podzim*, aby nahlédli, o čem se budou učit. Potom se vrátí k myšlenkové mapě a společně s vyučujícím si vyprávějí o tom, co bude v kapitole obsaženo.
- Vyučující může žákům položit otázku, zda by chtěli vědět ještě něco dalšího o tématech kapitoly. Ve svých odpovědích mohou žáci vyučujícímu poskytnout řadu podnětů k tomu, jak dále pracovat, na co se zaměřit apod.

Speciální úkol: Každý žák si může do cvičného sešitu zapsat jednu svou otázku, která ho v souvislosti s kapitolou *Podzim* zajímá. Odpověď nebude zapisovat hned, ale teprve ve chvíli, kdy bude mít pocit, že ji zná.

cv. 2 „Říkej názvy měsíců a napiš je.“

Cíl: Uvědomit si názvy podzimních měsíců.

Motivace: Říkám názvy podzimních měsíců a napíšu je.

Postup:

- Nejdříve si žáci zopakují názvy všech měsíců a uvědomují si jejich pořadí v roce. K názvům měsíců přiřazují i jejich pořadové číslo (1. leden, 2. únor, ...). Všimají si také daného měsíce ve spojení s ročním obdobím (březen – jaro, červenec – léto, ...).
- Následně říkají podzimní měsíce ve správném pořadí: *září, říjen a listopad*.
- Dále si žáci mohou pokládat otázky, např. *Který měsíc je hned před říjnem? Který měsíc je hned za listopadem?*
- Nakonec do předepsaných řádků napíší názvy podzimních měsíců slovy. Výběr psacího nebo tiskacího písma je na volbě vyučujícího či žáka.

Poznámka: Pozor na gramatické jevy v názvech měsíců, které mají žáci napsat. Buď si správné psaní vyhledají v předchozí kapitole na str. 3, nebo je před vlastním psaním na tyto jevy upozorní vyučující.

Mezipředmětové vztahy:

 / – názvy měsíců

STRANA 9

Klíčová slova: počasí, délka dne a noci.

cv. 3 „Pozoruj počasí a nakresli jej.“

Cíl: Pozorovat a zaznamenat počasí na podzim.

Motivace: Pozoruji počasí a zaznamenávám ho.

Postup:

- Žáci si nejprve připomenou piktogramy pro zaznamenávání počasí, nebo se s nimi seznámí: jasno, polojasno, zataženo, váněk, vítr, déšť, bouřka, mlha.
- Společně s vyučujícím uvažují nejen o tom, jaké počasí se považuje za typické pro podzim (zataženo, vítr, déšť, mlhy, ...), ale i s jakým počasím se můžeme setkat (teplo a slunečno např. ve spojení s tzv. babím létem).
- Poté si žáci společně s vyučujícím domluví, ve kterou dobu každý den budou pozorovat počasí, např. každý den v 10 hodin. (Toto cvičení není možné dokončit v jednom dni.)

- V domluvený čas žáci pozorují aktuální stav počasí (nahlédnutím z okna nebo při pobytu venku) a zaznamenávají ho vhodným piktogramem do tabulky ve cvičení. Rámečky jsou připraveny pro pracovní dny i víkend.
- Ve školním týdnu je to práce celkem jednoznačná. O víkendu ale musí žák pohlídat čas pozorování sám. Pokud je mimo svůj domov, musí si zapamatovat, příp. zapsat, kde byl, protože někdy se počasí v různých částech republiky výrazně liší.

cv. 4 „Přečti a nalep správně oblečené postavy.“

Cíl: Uvažovat o vhodném oblečení pro danou situaci.

Motivace: Přečtu texty a nalepím k nim správně oblečené postavy.

Postup:

- Žáci si prohlédnou, jak jsou děti na samolepkách oblečené. Z toho mohou usuzovat, jaké je asi venku počasí.
- Následně si přečtou všechny texty v bublinách a společně prodiskutují, kam která postava z nabídky patří. Teprve potom postavu nalepí:
Půjdu s maminkou ven k lesu. Je chladno a prší. Na zemi jsou kaluže. (postava dívky ve žluté pláštěnce a v holínkách)
Jdeme s kamarády na procházku. Pršet asi nebude, ale fouká vítr. (postava chlapce v hnědé bundě a šátku)
Půjdu s tatínkem nakoupit. Je docela teplo. Na nebi jsou tmavé mraky. Asi bude pršet. (postava dívky s deštníkem)
- Vyučující se ptá žáků na to, která slova či části vět je vedly k takovému rozhodnutí, např. *chladno, prší, kaluže* – dívka v pláštěnce a holínkách.

Speciální úkol: Žáci si nakreslí oblečenou postavu. Pak podle obrázku vypráví, jaké je venku asi počasí a zdůvodňují tak zvolené oblečení.

cv. 5 „Přečti a vyber.“

Cíl: Porozumět významu pranostiky.

Motivace: Přečtu pranostiku a vyberu správně její význam.

Postup:

- Žáci si nejprve přečtou větu: *Když dne ubývá, zimy přibývá.* Jde o pranostiku, která se vztahuje k podzimu.
- Následně si žáci přečtou obě možnosti výkladu této pranostiky a křížkem označí tu, kterou považují za správnou. (*Když se začínají krátit dny, začíná se ochlazovat.*)
- Je vhodné, aby žáci označili slova či části sdělení, které je vedly k jejich rozhodnutí, např. *začínají se krátit dny, začíná se ochlazovat, ...* Následně o nich mohou diskutovat.
- Vyučující uvádí i další podzimní pranostiky, např. *Jaké počasí v září, tak se i v březnu vydaří. Po teplém září, zle se říjen tváří. Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přikrádá.* Žáci zkoušejí odhadnout, co vyjadřují.

cv. 6 „Prohlížej a vyprávěj.“

Cíl: Uvědomit si změny délky dne a noci v různých obdobích.

Motivace: Prohlížím obrázky, porovnávám je a přemýšlím o nich. Říkám výsledky svého pozorování.

Postup:

- Poznávání přírody vyžaduje dobré a přesné pozorování. Nejprve tedy žáky vyzveme, aby si při pozorování obrázků, jejich porovnávání, přemýšlení o nich a při čtení vět připravili krátké vlastní shrnutí svých postřehů a nápadů, které pak řeknou nahlas. Kdo chce, může si ho zapsat, např. *Od léta se dny krátí a noc je delší...* Žáky necháme pozorovat obrázky dostatečně dlouhou dobu, aby měli čas si své shrnutí pozorování po prohlédnutí a uvažování připravit.
Poznámka: Pracovat mohou i žáci, kteří mají jakékoli obtíže v učení nebo specifické vzdělávací potřeby. Vyučující jim může být nápomocen. Pozorováním spolužáků se mnohdy někteří z nich osmělí poté, co zjistí, že jejich odpověď, kterou měli připravenou, ale báli se ji říci, byla správná.

STRANA 10

Klíčová slova: stromy, keře.

cv. 1 „Nakresli strom. Vyber části keře a dopiš je.“

Cíl: Uvědomit si části stromu a keře.

Motivace: Nakreslím strom a dopišu části keře.

Postup:

- Vyučující nejprve žákům položí otázku: *Jaký je rozdíl mezi stromem a keřem?*
- Mnozí si to budou pamatovat z 1. ročníku. Přesto necháme žákům čas na promyšlení odpovědi. Pomůže jim také obrázek v pracovním sešitě.
- Žáci budou většinou uvádět, že rozdíl je v tom, že strom má kmen, zatímco keř nikoli. Někteří žáci možná uvedou, že větším u stromu říkáme *koruna*, zatímco u keře se používá jen slovo *větve*. I to je samozřejmě správná odpověď.
- Následně žáci mají nakreslit strom a spojit jeho části se slovy: *koruna, kmen, kořeny*. Je třeba, aby si nejdříve přečetli názvy jednotlivých částí stromu. Ty mají za úkol spojit s částmi stromu na obrázku. Tento postup je důležitý pro to, aby strom nakreslili i s kořeny.
- Potom u keře vyberou a na volné řádky napíší správná slova z nabídky (*větve a kořeny*). Slova jsou čtyři, ale řádky pro dopsání jen dva. Žáci tedy musí vybrat jen správná slova. Opět by tedy mělo předcházet čtení slov a uvažování o jejich významu, teprve potom jejich dopsání.

cv. 2 „Prohlížej obrázky a říkej věty. Například: *Dub má žaludy.*“

Cíl: Pojmenovat stromy a jejich plody nebo květenství.

Motivace: Prohlížím obrázky a říkám věty podle příkladu.

Postup:

- Žáci prohlížejí obrázky a pojmenovávají stromy a jejich plody nebo květenství. Říkají věty: *Dub má žaludy. Jírovec (kaštan) má kaštiny. Buk má bukvice. Bříza má jehnědy*. U jehličnatých stromů je vhodné vést žáky k tomu, aby jejich plody (šišky) blíže specifikovali: *Smrk má velké dlouhé šišky, které visí dolů. Borovice má větší kulaté šišky. Jedle má dlouhé šišky, které rostou nahoru. Modřín má malé šišky*.

Speciální úkol: Žáci si přinesou ukázky listů stromů, o kterých se učili. Listy pozorují, porovnávají a popisují. Některé z nich mohou i nakreslit.

Mezipředmětové vztahy:

HV – píseň *Vyletěl holoubek* (HV2, str. 15)

VV – barevnost podzimních listů

PC – dolepování barevných listů do předkresleného stromu, otisky nabarvených listů

cv. 3 „Nalep samolepky do cvičení 2. Říkej, podle čeho ses rozhodoval.“

Cíl: Přiřadit obrázky listů nebo větviček s jehličím ke správným stromům.

Motivace: Ke správným stromům nalepím obrázky listů a větviček s jehličím. Říkám, podle čeho jsem rozhodl.

Postup:

- Žáci si prohlédnou list nebo větvičku s jehličím a pojmenují strom, ke kterému patří, příp. se může rozvinout diskuse o tvaru listu nebo jehličí.
- Potom list nebo větvičku s jehličím nalepí ke správnému stromu ve cv. 2. Pořadí v řádku zleva doprava: smrk, dub, jedle, bříza, borovice, buk, modřín, jírovec.
- Nakonec žáci červeně zakroužkují jehličnaté stromy a modře listnaté stromy. Řeknou, podle čeho je poznají: *Jehličnaté stromy mají jehličí. Listnaté stromy mají listy.*

STRANA 11

Klíčová slova: stromy, keře.

cv. 4 „Přečti věty a dopiš je.“

Cíl: Správně dokončit věty.

Motivace: Přečtu věty a dokončím je tak, že do nich vyberu a dopíšu slovo z nápovědy.

Postup:

- Žáci čtou věty. Dokončí je výběrem správného slova z nápovědy.
- Vybrané slovo dopíšíou:
*Mám korunu z větví, kmen a kořeny. Jsem **strom**.*
*Mám větve a kořeny. Jsem **keř**.*

cv. 5 „Vyprávěj. Tvoř otázky a odpovědi. Například: *Co je vpravo od dubu?*“

Cíl: Pojmenovat stromy a keře.

Motivace: Vyprávím o obrázcích. Tvořím otázky a odpovědi.

Postup:

- Žáci nejprve s vyučujícím pojmenují stromy a keře v řádcích zleva doprava (druhé názvy po žácích v tomto období nevyžadujeme): dub, buk, smrk, jedle, borovice, modřín; lípa, břiza, líska, šípek, bez černý, jírovec (kaštan).
- Zároveň si zopakují rozdíl mezi stromem a keřem (viz výše) a rozdíl si všimnou i na obrázcích.
- Potom tvoří otázky podle příkladu: *Co je napravo od dubu?* (buk) *Co je nad šípem?* (jedle) atd.
- O některém stromu či keři mohou říci, co o nich vědí, např. *Je to strom/keř, má listy/jehličí. Plodem/květenstvím je/je...*

cv. 6 „Nalep Huga na čtvereček tvrdého papíru. Umístuj Huga do cvičení 5 a ptej se, co má Hugo napravo, nalevo, před a za sebou.“

Cíl: Připravit si pomůcku (Huga) k další práci. Umístovat Huga a tvořit otázky a odpovědi.

Motivace: Podle návodu si připravím Huga. Umístuji ho do cvičení 5 a podle příkladu tvořím otázky a odpovědi.

Postup:

- Seznámit žáky s Hugem. Hugo je postava (pomůcka), která bude žáky provázet nejen úkoly zaměřenými na procvičování prostorové orientace, ale využití najde i v dalších úkolech, kde bude třeba jednoznačně vědět, z jakého pohledu má žák na věc nahlížet. Na Huga se díváme shora. Hugo se dívá směrem, kam míří jeho modré boty.
- Nejprve si žáci Huga odlepí ze souboru samolepek a přilepí ho na připravený čtvereček tvrdého papíru.
- Poté umístí Huga do cvičení 5 a ptají se, co má Hugo napravo, nalevo, před a za sebou. Žáci tedy odpovídají na otázky z pohledu Huga (tj. co má napravo, nalevo atd.), nikoli ze svého pohledu (tj. co mám já napravo, nalevo atd.).
- Hra na Huga (viz MPPrv2, str. 35).

cv. 7 „Přečti hádanky a odpovídající řešení vybarvi stejnou barvou.“

Cíl: Vyřešit hádanky.

Motivace: Přečtu hádanky a odpovídající řešení vybarvím stejnou barvou.

Postup:

- Žáci nejprve přečtou hádanky v jednotlivých bublinách a odpoví, jaký strom nebo keř je jejich řešením.
- Odpovědi mohou také napsat do cvičného sešitu a potom je porovnat s odpověďmi spolužáků.
- Správné odpovědi žáci nakonec vybarví podle odpovídající bubliny (*dub* – žlutě, *modřín* – červeně, *šípek* – zeleně, *jedle* – modře).

Speciální úkol: Žáci mohou sami nebo ve dvojicích vytvořit podobnou hádanku pro ostatní.

.....

STRANA 12

Klíčová slova: lesní rostliny, lesní plody, mech, kapradí, přeslička, houba.

cv. 1 „Dokresli přesličku, list kapradiny a mech.“

Cíl: Seznámit se s dalšími rostlinami v lese.

Motivace: Dokreslím přesličku, list kapradiny a mech.

Postup:

- Rozhovor o lese: co vše tam můžeme pozorovat (stromy, keře, rostliny, houby, živočichy, vodní zdroje, kameny, skály, ...). Vedeme žáky k tomu, aby chápali les jako ekosystém.
- Uvědomit si, s čím se žáci v této kapitole již seznámili (stromy, keře a jejich plody).
- Podle všech obrázků na této straně žáci říkají, kterému podtématu se budou věnovat dále (dalším rostlinám a houbám v lese).
- Podle obrázků v tomto cvičení pak žáci říkají názvy lesních rostlin: *přeslička, kapradí, mech*; všímají si jejich vzhledu.
- Potom zkusí dokreslit druhou polovinu uvedených rostlin.

Mezipředmětové vztahy:

 – osa souměrnosti

 – otisk obrázku podle osy souměrnosti

cv. 2 „Pojmenuj rostliny a houby. Jedovaté označ příslušnou samolepkou.“

Cíl: Pojmenovat rostliny, plody rostlin a houby. Uvědomovat si, které jsou jedlé a které jedovaté.

Motivace: Pojmenuji rostliny, plody rostlin a houby. Jedovaté označím samolepkou.

Postup:

- Nejprve žáci pojmenují lesní rostliny, plody rostlin a houby: *rulík zlomocný, muchomůrka zelená, (brusnice) borůvka, malina (ostružiník maliník), hřib (smrkový), muchomůrka červená, jahoda (jahodník), bedla vysoká, liška obecná, vraní oko čtyřlísté.*

Poznámka: druhové názvy po žácích v tomto období nevyžadujeme, není-li to nutné k rozlišení rostliny/houby, např. *muchomůrka zelená* × *muchomůrka červená*.

- Žáci rozhodují, které z nich jsou jedlé a které jedovaté.
- Samolepkou, která vyjadřuje nebezpečí otravy, pak označí ty jedovaté, tedy *rulík zlomocný, muchomůrka zelená, muchomůrka červená, vraní oko čtyřlísté*.
- S žáky si můžeme vyprávět i o dalších lesních plodech a houbách.
- Nakonec žáci podle pokynů umísťují Huga do cvičení a ptají se, co má napravo, nalevo, před a za sebou.

Mezipředmětové vztahy:

 – lesní rostliny

cv. 3 „Přečti a oprav Oskarův popis houby. Napiš jej správně.“

Cíl: Přečíst Oskarův popis a napsat jej správně.

Motivace: Přečtu a opravím Oskarův popis. Napišu správně popis houby.

Postup:

- Žáci nejprve přečtou názvy jednotlivých částí houby: *klobouk, noha (třeň), podhoubí* a ukážou si je na obrázku.
- Dané části na obrázku ukazují a užívají jejich názvy i na jiných obrázcích hub.
- Následně si žáci přečtou Oskarův popis. Zamýšlí se nad tím, zda je správně, či nikoli. Případnou chybu označí: *Houba se skládá z větví, nohy a podhoubí.*
- Nakonec větu napíší s použitím správného slova.

Speciální úkol: Stavba muchomůrek a bedel je poněkud odlišná oproti hřibovitým houbám (mají navíc pochvu a prstenec, příp. lupeny na spodní straně klobouku). Ve cvičném sešitu se lze věnovat i tomuto tématu.

Mezipředmětové vztahy:

 – houby

.....

STRANA 13

Klíčová slova: les, význam lesa, chování v přírodě, oblečení a vybavení do lesa.

cv. 1 „Přečti a vyprávěj.“

Cíl: Podle myšlenkové mapy vyprávět o významu lesa.

Motivace: Přečtu slovní spojení v myšlenkové mapě a vyprávím o významu lesa.

Postup:

- Žáci si prohlédnou myšlenkovou mapu, přečtou slovní spojení vztahující se k významu lesa. Myšlenková mapa nabízí několik základních okruhů popisujících význam lesa pro člověka i pro přírodu.
- Žáci se nad jednotlivými náměty zamýšlejí, hovoří o nich, rozvíjejí je, uvědomují si tak význam lesa pro přírodu i pro člověka. Např. u námětu *dřevo pro lidi* lze hovořit o dřevu na topení, o dřevu jako stavebním materiálu, materiálu k výrobě nábytku, k výrobě hudebních nástrojů, k výrobě papíru atd.
- Bublina se třemi tečkami je prostorem pro další nápady a názory žáků spojené s významem lesa, např. *les je jedinečná zásobárna vody.*

cv. 2 „Přečti, spoj a vyprávěj, jak se máš chovat v přírodě.“

Cíl: Uvědomovat si a vyprávět o tom, jak se mám chovat v přírodě.

Motivace: Přečtu věty, spojím je s vhodným tvrzením a vyprávím o tom, jak se mám chovat v přírodě.

Postup:

- Žáci si nejprve přečtou všechny věty.
- Potom spojí dvojice, které k sobě patří:
V lese jsem potichu. – Uslyším zpívat ptáky.

*Plody sbírám opatrně. – Nepoškodím tak rostliny.
Svoje odpadky si odnesu domů. – Les proto zůstává čistý.*

- Nakonec mohou diskutovat i o dalších zásadách ohleduplného chování v lese, např. *do lesních studánek a potoků nic nelijeme, v lese nerozděláváme oheň, ...*
- Upozornit žáky na piktogramy vhodného chování, se kterými se mohou v přírodě setkat. Některé si ukázat, např. *Oskarova prvouka 1*, str. 65.

Mezipředmětové vztahy:

– piktogramy vhodného chování v přírodě

cv. 3 „Vyber vhodné vybavení do lesa.“

Cíl: Vybrat vhodné vybavení do lesa.

Motivace: Vyberu vhodné vybavení do lesa.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou nabídku vybavení a ošacení do lesa.
- Potom vyberou a křížkem označí to, co je vhodné vzít si s sebou do lesa: svačinu, bundu, pevnou obuv, pití, dlouhé kalhoty, příp. repelent, zápisník. Svou volbu zdůvodní.
Poznámka: Vyučující zdůrazní, že repelent slouží jako ochrana nejen proti létajícímu bodavému hmyzu, jako jsou např. mouchy, komáři, ..., ale také proti klíšťatům, jejichž kousnutí může způsobit zdraví nebezpečná onemocnění, např. boreliózu či klíšťovou encefalitidu.
- Žáci uvádějí další možné vhodné vybavení do lesa, např. batůžek, pláštěnka, fotoaparát, ...
- Podle příkladu žáci tvoří otázky. Odpovídají na ně ze svého pohledu (tj. co má žák napravo, nalevo apod.).
- Nakonec žáci umísťují Huga a ptají se, co má napravo, nalevo, před a za sebou.

cv. 4 „Přečti Oskarovo vyprávění. Označ chyby a oprav je.“

Cíl: Přečíst Oskarovo vyprávění. Označit chyby a opravit je.

Motivace: Přečtu Oskarovo vyprávění. Označím chyby a opravím je.

Postup:

- Před čtením textu vyučující žáky upozorní na to, že v textu jsou chybně použitá slova, která tam svým významem nepatří. Pokud taková slova najdou, označí je a zdůvodní nesprávnost jejich použití: *V lese žáci pozorovali rostliny a houby. Tomáš viděl hřib a zeburu. Romana si všimla vraniho oka, tulipánu a muchomůrky zelené. Jana našla bedlu vysokou a okurku.*
- Žáci uvedou jiné lesní rostliny, kterými mohou chybně užitá slova nahradit.
- Vycházka do lesa s cílem pozorování. Postřehy či zajímavosti z vycházky si žáci mohou zapisovat do zápisníku či si je mohou vyfotografovat, aby s nimi mohli dále pracovat (prezentace ve třídě, dohledání bližších informací apod.). Náměty na pozorování může vyučující zadat už před vycházkou, např. pozorování letokruhů na pokácených stromech či pařezech, různost kůry stromů, život v mraveništi a kolem něj, ...

Speciální úkol: Žáci se zamýšlejí nad otázkou: *Kdybych byl v lese, co zajímavého bych si vyfotografoval?* (Např. detail kůry některého stromu, mraveniště, pařez s letokruhy, motýla, studánku, ...) Své nápady potom zapíšou nebo nakreslí. Úkol mohou realizovat např. i při vycházce.

Speciální úkol: Žáci si vymyslí a zapíšou jinou větu s chybou. Přečtou ji ostatním a ti hádají, které slovo do věty nepatří.

Mezipředmětové vztahy:

– slova podřazená k daným slovům (např. *lesní rostlina, strom, houba*)

– píseň *Mravenčí* (HV3, str. 67), *Mravenčí ukolébavka* (HV4, str. 40)

– ekosystém les (koláž)

STRANA 14

Klíčová slova: mapa, plán cesty.

cv. 1 „Prohlížej, vyprávěj a dopiš. Náповěda: les, obec, voda, silnice, cesta.“

Cíl: Orientovat se na mapě.

Motivace: Prohlížím mapu, vyprávím o obrázcích, orientuji se na mapě a dopisuji slova z nápovědy.

Postup:

- V tomto cvičení se žáci seznamují s mapou. Jako první krok vyučující žáky seznámí se symbolikou barev: zelená – les, modrá – voda, žlutá – silnice, tmavě hnědá – domy (obec), světle hnědá – pole.
- Žáci si prohlédnou mapu, pojmenují obrázky pomocí slov z nápovědy.
- Potom slova z nápovědy napíší na správné místo k obrázkům.
- Procvičování orientace na mapě podle otázek vyučujícího, např. *Ukaž na mapě cestu mezi lesy. Vyhledej a ukaž na mapě, kde jsou silnice. Co na mapě znamená modrá barva?*

cv. 2 „Přečti a podle mapy odpověz na otázky.“

Cíl: Přečíst texty a podle mapy odpovědět na otázky.

Motivace: Přečtu texty a podle mapy odpovím na otázky.

Postup:

- Žáci si prohlédnou mapu. Srovnávají, zda to je zcela stejná mapa jako v předchozím cvičení. Všimnou si, že tam přibyly tři vyznačené body, A, B, C, a modře, červeně a žlutě vyznačené úseky.
- Následně čtou jednotlivé texty, orientují se podle nich na mapě a odpovídají na otázky, které jsou uvedeny vždy za texty:
  - *Z místa A jsem šel po silnici podél potoka. Před křižovatkou jsem odbočil vlevo na cestu, která vedla lesem. Jakou barvou je trasa označena? Kam jsem došel?* – Trasa je označena modrou barvou a došel jsem do místa B.
  - *Z místa A jsem jel se starším bratrem na kole po silnici podél potoka. Na křižovatce jsme odbočili doprava. Projížděli jsme okolo velkého rybníka. Na další křižovatce jsme opět odbočili vpravo. Jakou barvou je trasa označena? Kam jsme dojeli?* – Trasa je označena červenou barvou a dojeli jsme do místa C.
  - *Z místa A jsem jel s rodiči autem po silnici podél potoka. Na křižovatce jsme neodbočili. Projeli jsme malou obcí a na následující křižovatce jsme jeli rovně. Jakou barvu má silnice na mapě? Kam jsme dojeli?* – Silnice má žlutou barvu. Dojeli jsme do místa C.
- Žáci si prohlížejí i jiné mapy, např. ze svého regionu, obce, jejího okolí apod., a procvičují v nich základní orientaci.

Speciální úkol: Žáci sami navrhnu jednoduchou mapku, zvolí si na ní dva body a popíší cestu z jednoho bodu do druhého.

Mezipředmětové vztahy:

M – geometrie, bod

STRANA 15

Klíčová slova: lesní živočichové, savci.

cv. 1 „Dopíš části těla lišky.“

Cíl: Pojmenovat části těla savců (lišky).

Motivace: Prohlédnu si obrázek lišky a dopíšu názvy částí jejího těla.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázek lišky a pojmenují části jejího těla. Pomohou jim slova z nápovědy.
- Následně slova z nápovědy napíší na správná místa.
- Podle obrázků popsat těla jiných známých savců z lesa, např. veverky, zajíce, jelena, srnce, jezevce, ...

Speciální úkol: Nakreslit/nalepit obrázek savce z lesa a dle vlastního výběru popsat části jeho těla.

Mezipředmětové vztahy:

HV – píseň *Běží liška k Táboru, Běžel tudy zajíček* (HV2, str. 41)

VV – koláž z obrázků savců, vytvářet skupiny podle ekosystémů

cv. 2 „Přečti nápovědy a vylušti tajenku.“

Cíl: Doplnit řešení hádanek do doplňovačky.

Motivace: Přečtu hádanky a jejich řešení doplním do doplňovačky.

Postup:

- Žáci čtou hádanky a jejich řešení zapisují do doplňovačky:
Jsem velký. Živím se trávou, jinými rostlinami a výhonky stromů. Na hlavě mám velké paroží. (jelen)

Jsem malá. Mám huňatý ocásek. Skáču po stromech. Ráda jím oříšky. (veverka)
Jsem velká. Živím se trávou, jinými rostlinami a výhonky stromů. Můj sameček má parůžky. (srna)
 Tajenka: les.

- Krátké shrnutí toho, co vše žáci již znají o lese.

Speciální úkol: Vytvořit myšlenkovou mapu na téma les.

Mezipředmětové vztahy:

 – píseň *Já do lesa nepojedu*

cv. 3 „Vyprávěj o rodinách lesních živočichů. Dopiš chybějící názvy.“

Cíl: Pojmenovat členy zvířecích rodin.

Motivace: Vyprávím o rodinách lesních živočichů a dopíšu jejich názvy.

Postup:

- Žáci nejprve pojmenují všechny členy zvířecích rodin:
jelen – laň – kolouch;
srnec – srna – srnče;
kanec – bachyně – sele (dokud mají pruhu, říká se jim *markazíni*).
- Potom do řádků napíšu chybějící názvy živočichů.
- Nakonec si připomeneme rodiny domácích zvířat, např. *býk – kráva – tele, kocour – kočka – kotě* atd.
- Podle obrázků si žáci mohou zopakovat názvy částí těla savců.

STRANA 16

Klíčová slova: rybník, živočichové a rostliny u rybníka.

cv. 1 „Prohlížej, vyprávěj a dopiš.“

Cíl: Pojmenovat rostliny a živočichy na obrázcích.

Motivace: Prohlížím obrázky živočichů a rostlin, vyprávím o nich a dopisuju jejich názvy.

Postup:

- Žáci nejprve pojmenují živočichy a rostliny. Využívají k tomu slova z nápovědy.
- Sami zkusí určit, do kterého ekosystému živočichové a rostliny patří (rybník).
- Následně slova z nápovědy napíšu k obrázkům:
vrba – leknín – štika;
kachna – orobinec – kapr;
užovka – vydra – rákos.
- Nakonec žáci do cvičení umístí Huga a ptají se, co má napravo, nalevo, před a za sebou.
- Žáci jmenují další živočichy a rostliny z ekosystému *rybník*.

Mezipředmětové vztahy:

 – píseň *Žabička maličká* (HV1, str. 5)

cv. 2 „Přečti Oskarovo vyprávění. Označ chyby a oprav je.“

Cíl: Přečíst Oskarovo vyprávění. Označit chyby a opravit je.

Motivace: Přečtu Oskarovo vyprávění. Označím chyby a opravím je.

Postup:

- Žáci si přečtou text a uvedou nebo označí přímo v textu slova, která do něj nepatří:
V neděli jsem byl u rybníka. Na hladině plavali kačeři, kachny a škeble. Rybář měl štěstí, chytil totiž kapra, štika a jelena. U břehu rostly lekníny, užovky a orobinec.

Speciální úkol: Žáci si vymyslí a zapíšu jinou větu s chybou. Přečtou ji ostatním a ti hádají, které slovo do věty nepatří.

cv. 3 „Přečti a vyprávěj.“

Cíl: Podle myšlenkové mapy vyprávět o významu rybníka.

Motivace: Přečtu slovní spojení v myšlenkové mapě a vyprávím o významu rybníka.

Postup:

- Žáci si prohlédnou myšlenkovou mapu, přečtou slova a slovní spojení vztahující se k významu rybníka. Myšlenková mapa nabízí několik základních okruhů popisujících význam rybníka pro člověka. Tato témata žáci dále rozvíjejí v diskusi.

- Bublina se třemi tečkami je prostorem pro další nápady a názory žáků spojené s významem rybníka.
- Nakonec žáci porovnají myšlenkovou mapu o významu rybníka s myšlenkovou mapou o významu lesa (viz PSPrv2, str. 13). Hledají, co mají společného a co rozdílného.

Mezipředmětové vztahy:

 – ekosystém rybník

.....

STRANA 17

Klíčová slova: ptáci.

cv. 1 „Přečti a oprav Oskarův popis čápa. Napiš jej správně.“

Cíl: Pojmenovat části těl ptáků (čápa). Přečíst Oskarův popis a napsat jej správně.

Motivace: Pojmenuji části těl ptáků (čápa). Přečtu a opravím Oskarův popis. Napišu správně popis čápa.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou obrázek čápa a pojmenují části jeho těla.
- Potom přečtou Oskarův popis a případné chyby opraví: *Čáp má hlavu, **čenic**, krk, trup, **ruce** a nohy.*
- Nakonec žáci napíší opravenou větu: *Čáp má hlavu, zobák, krk, trup, křídla a nohy.*
- Popis těl ptáků si žáci mohou procvičit i na obrázcích jiných ptáků, např. husy, vrány, labutě, ...

Speciální úkol: Nakreslit/nalepit obrázek ptáka podle vlastního výběru a popsat části jeho těla.

cv. 2 „Nalep samolepky s obrázky ptáků do správných skupin.“

Cíl: Roztřídit ptáky do správných skupin.

Motivace: Roztřídím ptáky a nalepím jejich obrázky do správných skupin.

Postup:

- Žáci nejprve pojmenují ptáky: vlaštovka, vrabec, sýkorka, čáp, kos, jiřička.
- Potom uvádějí, kteří ptáci na zimu odlétají a kteří neodlétají:
odlétají: vlaštovka, čáp, kos (lesní), jiřička;
neodlétají: vrabec, sýkorka, kos (městský).

Poznámka: Kos je uveden v obou skupinách, neboť je to jen částečně tažný pták. Většinou odlétají kosi lesní. Kosi, kteří žijí ve městech, neodlétají. Žáci se zřejmě ve většině případů setkají s kosem městským a budou ho tedy řadit do skupiny ptáků, kteří neodlétají. Pokud jej však zařadí do skupiny tažných ptáků a své rozhodnutí odůvodní, nelze to považovat za chybu.

cv. 3 „Vyber větu, která nejlépe přesvědčí vlaštovku, aby odletěla.“

Cíl: Uvědomit si, proč vlaštovky odlétají.

Motivace: Vyberu věty, které nejlépe přesvědčí vlaštovku, aby odletěla.

Postup:

- Žáci si nejprve přečtou všechny věty, které začínají slovním spojením *Když odletíš...*
- Následně vyberou a křížkem označí ty dovětky, o kterých si myslí, že vlaštovku určitě přesvědčí k odletu.
Poznámka: Vlaštovku k odletu samozřejmě nemusí nikdo přesvědčovat, odletí i bez toho. Podstatou cvičení je vést žáky k věcné argumentaci. Důležité je také vlaštovku nepersonifikovat, ale soustředit se jen na pohled vlaštovky jako ptáka.
- Žáci by měli nejvíce uvažovat o výrocích: *..., budeš celou zimu v teple. / ..., budeš mít dostatek potravy.* Někteří mohou vybrat i jiné. Pak lze diskutovat o tom, jaké důvody je k výběru vedly.

Speciální úkol: Uveďte věty, které přesvědčí např. čápa, aby si stavěl velké hnízdo na komíně.

Mezipředmětové vztahy:

 – píseň *Lítala si laštověnka* (HV2, str. 9)

.....

STRANA 18

Klíčová slova: zelenina.

cv. 1 „K obrázkům dopiš čísla označující správný název zeleniny.“

Cíl: Pojmenovat různé druhy zeleniny.

Motivace: Pojmenují různé druhy zeleniny. K obrázkům dopíšu čísla označující správný název zeleniny.

Postup:

- Žáci nejprve pojmenují zeleninu na obrázcích:
*rajče – salát – mrkev – květák – česnek – špenát;
okurka – dýně – póř/póreř – brokolice – cibule – paprika.*
- Potom k jednotlivým obrázkům napíšu vhodné číslo z nabídky.
- Žáci si mohou vzájemně klást otázky, např. *Co je vpravo od cibule? Co je nad brokolicí?* Podle pokynů vyučujícího mohou pracovat také s Hugem.
- Ve třídě lze připravit výstavku zeleniny, pojmenovávat její druhy.

cv. 2 „Pojmenuj části rostlin a zakroužkuj ty, které jíme.“

Cíl: Pojmenovat části rostlin. Uvědomovat si, které části jíme.

Motivace: Pojmenují části rostlin. Zakroužkují části, které jíme.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou obrázky rostlin (rajče, mrkev, salát) a pojmenují jejich části.
- Poté zakroužkují části, které jíme:
rajče – plod, mrkev – kořen, salát – listy.
- Uvědomovat si, kterou část zeleniny jíme u jiných druhů, např. *paprika – plod, petržel – kořen, špenát – listy.*

cv. 3 „Znovu si prohlédni cvičení 1. Podle pokynů označ zeleninu.“

Cíl: Uvědomovat si, kterou část zeleniny jíme.

Motivace: Znovu si prohlédnu cvičení 1. Podle pokynů označím zeleninu.

Postup:

- Žáci čtou pokyny a ve cvičení 1 oválem označují správný druh zeleniny:
červený ovál: rajče, okurka, dýně a paprika;
hnědý ovál: mrkev;
zelený ovál: salát, špenát, příp. póřek;
modrý ovál: česnek, cibule, póřek;
fialový ovál: květák, brokolice.
Poznámka: Póřek patří mezi cibulovou zeleninu. Jíme z něj nejen cibuli, ale zpracovává se i jeho nat' (listy).
Potom lze tedy póřek označit oběma ovály (zelený a modrý).

Mezipředmětové vztahy:

M – nakupování zeleniny podle ceníků, jednotky hmotnosti

VV – zelenina

cv. 4 „Přečti Oskarovo vyprávění. Označ chyby a oprav je.“

Cíl: Přečíst Oskarovo vyprávění. Označit chyby a opravit je.

Motivace: Přečtu Oskarovo vyprávění. Označím chyby a opravím je.

Postup:

- Žáci si přečtou text a uvedou nebo přímo v textu označí slova, která do něj nepatří:
Jana a Ota pomohli připravit zeleninový salát. Jana přinesla mrkev, salát a šišky. Ota přidal rajčata, sněženky a ředkvičky. Maminka Janě a Otovi řekla, aby přinesli ještě cibuli a okurky. Nakonec Ota podal mamince cuketu a maliny.
- Potom žáci uvádějí zeleninu, kterou mohou nevhodné ingredience nahradit.

Speciální úkol: Část opraveného textu lze přepsat do cvičného sešitu.

Mezipředmětové vztahy:

PČ – příprava zeleninového salátu

STRANA 19

Klíčová slova: ovoce.

cv. 1 „Dokresli plody.“

Cíl: Uvědomit si uložení semen v ovoci.

Motivace: Pozoruji uložení semen v ovoci. Dokreslím plody.

Postup:

- Žáci nejprve pozorují obrázky a ukazují, kde jsou uložena semena, pak přečtou věty a následně plody dokreslí.
- Je vhodné mít v hodině ukázkou rozpůlených plodů (jablko, švestka, hroznové víno), aby si žáci mohli prohlédnout to, o čem se učí.
- Jmenovat další ovoce, např. hruška, meruňka, třešeň, broskev, angrešt, rybíz, ..., a říkat, kde má uložena semena.

cv. 2 „Přečti věty. Dopiš, kde jsou semena uložena. Náповěda: v pecce, v dužině, v jádřinci.“

Cíl: Dokončit věty slovy z nápovědy.

Motivace: Přečtu věty a dokončím je tak, že do nich vyberu a dopišu vhodná slova z nápovědy.

Postup:

- Žáci čtou věty a vybírají do nich vhodná slova z nápovědy:
Hrušeň má hrušky. Semena má uložena v jádřinci.
Meruňka má meruňky. Semeno má uloženo v pecce.
Rybíz má rybíz. Semena má uložena v dužině.
- Nakonec žáci tvoří podobné věty: *Třešeň má třešně. Semeno má uloženo v pecce.*

Speciální úkol: Napsat některé věty o ovoci a uložení jeho semen.

Mezipředmětové vztahy:

M – nakupování ovoce podle ceníků, jednotky hmotnosti

VV – ovoce

PC – příprava ovocného salátu

cv. 3 „Přečti hádanky a odpovídající řešení vybarvi stejnou barvou.“

Cíl: Vyřešit hádanky.

Motivace: Přečtu hádanky a odpovídající řešení vybarvím stejnou barvou.

Postup:

- Žáci nejprve přečtou hádanky v jednotlivých bublinách a uvažují o tom, jaký strom se v hádance skrývá. Náповědou jsou kartičky s názvy stromů mezi bublinami.
- Odpověď mohou také napsat do cvičného sešitu a potom ji porovnat s odpověďmi spolužáků.
- Správné odpovědi nakonec žáci vybarví podle odpovídající bubliny (*jabloň* – zeleně, *švestka* – modře, *třešeň* – červeně).

Speciální úkol: Vymyslet podobnou hádanku, např. o některém druhu ovoce.

STRANA 20

Klíčová slova: zahrada, zahradnické potřeby.

cv. 1 „Prohlížej, vyprávěj a dopiš názvy zahradnických potřeb. Náповěda: konev, žebřík, srp, motyka, hrábě, košík, kolík, sekera.“

Cíl: Pojmenovat zahradnické potřeby.

Motivace: Prohlížím obrázky, pojmenovávám zahradnické potřeby, vyprávím o nich a dopisuju jejich názvy.

Postup:

- Žáci nejprve pojmenují zahradnické potřeby, využívají slova z nápovědy:
sekera – srp – košík – motyka;
hrábě – (sázecí) kolík – konev – žebřík.
- Pod obrázky potom napíšu jejich názvy.
- Žáci vypráví o činnostech, které se s danými potřebami vykonávají.
- Nakonec umístí Hugy a ptají se, co má napravo, nalevo, před a za sebou

Speciální úkol: Do cvičného sešitu žáci píšou názvy dalších zahradnických potřeb.

Mezipředmětové vztahy:

HV – píseň *Šel zahradník do zahrady*

cv. 2 „Přečti a vyber.“

Cíl: Přemýšlet o způsobech zpracování zeleniny.

Motivace: Přečtu názvy zeleniny a ovoce a vyberu způsob jejich zpracování.

Postup:

- Žáci nejprve přečtou názvy zeleniny a ovoce a křížkem označí způsob jejich zpracování. Tři tečky jsou prostorem pro případné další možnosti zpracování, které nejsou uvedeny v nabídce:
mrkev – sušíme, zavařujeme, mrazíme;
hroznové víno – sušíme, zavařujeme, lisujeme;
jablka – sušíme, zavařujeme, lisujeme;
okurky – zavařujeme;
švestky – sušíme, zavařujeme, mrazíme.

cv. 3 „V každé větě najdi zahradnickou potřebu.“

Cíl: Ve větě najít zahradnickou potřebu.

Motivace: V každé větě najdu zahradnickou potřebu.

Postup:

- Žáci si přečtou větu a vyhledají, která zahradnická potřeba je v ní schovaná. Náповědou jsou obrázky pod větami. Písmena nepřesouvají, stačí je pouze spojit přes hranici slov:
Dnes ráno kvůli mlze daleko nevidíme.
U lesní samoty kachny plavaly na řece.
Jako Šimon nikdo běhat neumí.

Speciální úkol: Zkusit vymyslet podobné věty, příp. je žákům zadat k vyhledání zahradnické potřeby, např. *Ta košile je vypraná. Koště je v garáži. Může se keramika rozbít? Budete v srpnu ve škole?*

Mezipředmětové vztahy:

 – práce na školní zahradě

cv. 4 „Nakresli, co bys mohl dělat na zahradě.“

Cíl: Nakreslit, co by se mohlo dělat na zahradě.

Motivace: Nakreslím, co bych mohl dělat na zahradě.

Postup:

- Motivační rozhovor s žáky na dané téma. Mohou při něm vyprávět, co již dělali a dělají na zahradě, nebo o tom, jaké práce na zahradě viděli. Zároveň vedeme žáky k uvědomění si toho, že lidé na zahradě nejen pracují, ale mohou tam také odpočívat, zejména v letním období (čtení, grilování, koupání, ...). Na zahradách mají lidé často také chatky či větší chaty i bazény. Někteří mohou tato obydlí užívat i celoročně k bydlení.
- Žáci poté nakreslí obrázek.

STRANA 21

Klíčová slova: fotoalbum.

cv. 1 „Oskar vybral podzimní fotografie do svého fotoalba. Pomoz mu dopsat zbývající popisky. Náповěda: výlov rybníka, orba pole, zazimování zahrady.“

Cíl: Prohlížet fotografie a dopsat k nim vhodné popisky z nápovědy.

Motivace: Prohlížím fotografie a dopisuji k nim vhodné popisky z nápovědy.

Postup:

- Žáci si prohlédnou fotografie a vyprávějí o tom, co na nich vidí.
- Všimají si změn v přírodě na podzim, činností člověka apod.
- Některé fotografie nemají popisky. Žáci je vyberou z nápovědy v zadání a napíšou je na připravené linky.

Mezipředmětové vztahy:

 – podzimní krajina

STRANA 22

Klíčová slova: opakování, procvičování.

cv. 1 „Prolistuj kapitolu a vyprávěj o jednotlivých tématech.“

Cíl: Prolistovat kapitolu a podle myšlenkové mapy vyprávět o jednotlivých tématech.

Motivace: Opakují si učivo probrané kapitoly.

Postup:

- Podle myšlenkové mapy žáci s vyučujícím probírají jednotlivá témata kapitoly. Stručně si opakují, co se dozvěděli a co je zaujalo. Mohou postupovat tak, že si buď prolístují celou kapitolu, a tím si daná témata přiblíží, nebo rovnou pracují s myšlenkovou mapou.

Speciální úkol: Nakonec vyučující žákům položí otázku: *Kdybyste se mohli ještě na cokoli v souvislosti s tématem „podzim“ zeptat, na co byste se zeptali?*

.....

STRANA 23

Klíčová slova: opakování, procvičování.

cv. 2 „Přečti věty a rozhodni o jejich pravdivosti.“

Cíl: Rozhodnout o pravdivosti vět.

Motivace: Přečtu věty a rozhodnu o jejich pravdivosti.

Postup:

- Žáci čtou věty a rozhodují o jejich pravdivosti. Věty mohou číst buď všichni společně, nebo každý samostatně. Rozhodnutí o pravdivosti mohou dělat buď hned po přečtení věty, nebo si rozhodnutí nejprve připraví a následně je společně zkontrolují s vyučujícím. Možnou variantou je práce ve dvojicích.
  - Keř tvoří koruna, větve, kmen a kořeny.* NE
  - Plod dubu se jmenuje kaštan.* NE
  - Kapr, štika a vydra jsou ryby.* NE
  - Borůvka a malina jsou jedlé lesní plody.* ANO
  - Vrabec a sýkorka na zimu neodlétají.* ANO
  - Švestka má semeno uložené v pecce.* ANO
  - Les čistí vzduch.* ANO
  - Z kvěťáku jíme kořeny.* NE
  - Nejlepší oblečení do lesa jsou plavky.* NE
- U odpovědí NE je vhodné uvést i to, kde je chyba, a zároveň uvést, zda existují případné další možné správné odpovědi.

cv. 3 „Přečti zadání úloh, dopiš příklady a řekni odpovědi.“

Cíl: Porozumět slovním úlohám a vyřešit je.

Motivace: Přečtu zadání úloh, dopíšu příklady a řeknu odpovědi.

Postup:

- Žáci přečtou zadání slovních úloh.
- Následně k nim zapíší příklady.
- Nakonec uvedou vhodné odpovědi k úlohám.
- Slovní úlohy mají různou náročnost. Vedou žáky k pozornému čtení a přemýšlení o obsahu úloh. Nejlehčí je slovní úloha v modré bublině (příklad: $3 + 5 = 8$); náročnější je slovní úloha ve žluté bublině (příklad: $6 + 4 = 10$), tj. v otázce je uvedeno, že nás zajímá pouze počet jedlých hub, což muchomůrky červené nejsou; nejnáročnější je slovní úloha v zelené bublině (příklad: $17 - 7 = 10$).
- Optimální je, když žáci vyřeší všechny příklady. Pokud je ale ve třídě žák se specifickými vzdělávacími potřebami, lze mu uložit vypracování pouze jedné nebo dvou úloh. Zatímco tento žák řeší snížený počet úloh, zdatnější žáci ve stejném čase vyřeší všechny tři.

Mezipředmětové vztahy:

M – matematické operace sčítání a odčítání ve slovních úlohách

cv. 4 „Přečti věty a vybarvi pásy podle pravdivosti.“

Cíl: Přečíst věty a vybarvit pásy podle pravdivosti.

Motivace: Přečtu věty a vybarvím pásy podle pravdivosti.

Postup:

- Žáci přečtou větu a počtem vybarvených políček zhodnotí, na kolik si myslí, že si danou dovednost osvojili. Vybarvují zleva doprava. Čím více si žák myslí, že si danou dovednost již osvojil, tím více políček vybarví, a tím se od NE přiblíží k ANO.
- Je vhodné s žáky o jejich sebehodnocení následně diskutovat. Žák tak dostává zpětnou vazbu od vyučujícího, příp. spolužáků.
- Uvedené otázky pak evokují uvědomění si obsahu celé kapitoly.

DIDAKTICKÉ HRY:**1. Poznej podle hmatu**

Žáci procvičují vnímání smysly.

Do školy si přinesou podzimní plody sadů a zahrad: jablka, hrušky, mrkev, ... Potom vyučující zaváže oči jednomu žákovi nebo více žákům najednou a položí před ně vybraný plod. Žáci se zavázanýma očima poznávají hmatem, o který plod se jedná.

2. Poznáš mě?

Podle nápovědy žáci hádají podzimní plody.

Vyučující říká hádanku, např. *Rostu v zemi. Jsem sladká. Mají mě rádi zajíci. Jsem červená. Kdo jsem?* (mrkev) Žáci si vyslechnou celou hádanku a teprve potom odpovídají.

Obměna: I někteří žáci 2. ročníku již zvládnou sami připravit pro spolužáky podobnou hádanku. Pak je vhodné, aby vyučujícího zastoupili. Je to velká motivace pro ostatní žáky.

3. Poznej, co ochutnávaš

Žáci procvičují vnímání smysly.

Do školy si opět přinesou podzimní plody sadů a zahrad: jablka, hrušky, mrkev, ... Potom vyučující zaváže oči jednomu žákovi nebo více žákům najednou a položí před ně očištěný plod připravený ke konzumaci, nejlépe nakrájený na kousky, aby žák podle hmatu nepoznal, co jí. Žák pak podle chuti určí, co ochutnával.

Obměna: Žák ochutnává více plodů, které jsou pomíchané. Postupně je podle chuti určuje.

4. ANO/NE

Žáci rozhodují o tom, co do lesa patří, nebo nepatří.

Vyučující říká názvy různých skutečností: *zajíc, strom, nafukovací bazén, ...* Pokud skutečnost do lesa patří, žáci zvednou ruku (příp. vstanou nebo zvedají papírky různé barvy atd.), pokud jmenovaná skutečnost do lesa nepatří, žáci nijak nereagují.

5. Co jsem viděl?

Žáci mohou pracovat samostatně, ve dvojicích nebo ve skupinách.

Na podzimní vycházku do přírody si s sebou vezmou papír a tužku. Pečlivě pozorují přírodu kolem sebe a vyberou si jeden strom nebo rostlinu, která je zaujme. Nakreslí tvar, listy, květ, plody, ... Ve škole potom vyprávějí o vybraném stromu nebo rostlině spolužákům. Porovnávají své kresby.

6. Rostliny a písmena

Na interaktivní nebo magnetickou tabuli připravíme obrázky podzimních rostlin (příp. jejich plodů) a hub, s nimiž se žáci v této kapitole seznámili (např. smrk, dub, žalud, hřib, ...). Do krabice vložíme nastříhané kartičky s písmeny abecedy.

Žáci potom přistupují jeden po druhém ke krabici a každý si vytáhne kartičku. Písmeno na ní přečte a na tabuli vyhledá rostlinu (plod) či houbu, v jejímž názvu je písmeno obsaženo, např. B – *buk*, *hřib*, M – *smrk*, *muchomůrka*. Název sdělí ostatním.

7. Na houbaře

Žáci naslouchají vyučujícímu, který vypráví např. takto: *Dnes jsem šel do lesa a našel jsem tam hříbek, muchomůrku zelenou, lišku, rulík zlomocný, ...*

Jakmile žáci zaslechnou název jedlé houby, zvednou ruku.

Obměna: Žáci zvedají ruku, když uslyší název jedlého lesního plodu.

8. Kdo jsem?

Podle nápovědy žáci poznávají lesního živočicha.

Vyučující nebo žák si myslí konkrétního lesního živočicha, např. zajíce. Žáci se pomocí otázek, na které je možno odpovědět pouze ANO/NE, snaží zjistit, co to je za živočicha.

U této hry je důležité, aby se žáci hlásili, naslouchali si a nepřekřikovali se. Je vhodné, aby každý žák měl jen jednu možnost konečného hádání, protože si tak lépe rozmyslí, co řekne.

9. Jak se zachováš, když...

Cílem této hry je, aby žáci pomocí pocitů a vlastních prožitků určili, co je dobré a co špatné, co se jim líbí a nelíbí, co může škodit a co prospívá. Ve spojení s výukou o přírodě a životě v lese je tedy možné dramatické prvky využívat i v hodinách prvouky apod.

Témata:

- Jak se lesní živočichové chovají, když naleznou igelitovou tašku, PET lahev, konzervu? Znárodní např. údiv, seznamování se s neznámou věcí, nebezpečí, případně zranění živočichů, chování stáda při poranění jedince apod.
- Předved' chování např. ryb v moři odpadků.
- Představ si sám sebe na skládce odpadu. Předved' své pocity ze... (zápachu, nepořádku, špíny, chaosu, ...).
- Předved' sám sebe coby nespokojený a spokojený kontejner na tříděný odpad.
- Předved' životní cyklus novin (růst stromu – kácení stromu – zpracování dřeva – získání papíru – výroba novin – odpad – recyklace).
- Znárodní chování živočichů při vypalování mezí, strání, požáru lesa.
(dostupné z: <https://extranet.kr-vysocina.cz/download/ozp/evvo/>; [cit. 2019-10-29])

10. Hra na Huga

Využijeme postavu Huga, se kterou se žáci učí pracovat v pracovním sešitě.

Všichni žáci se postaví, sklopí hlavu tak, aby viděli na špičky svých bot. Potom udělají dva kroky vpřed, hlavu napřímí a říkají, co mají před sebou, vlevo a vpravo od sebe.

Obměna: Na Huga si lze zahrát i při tělesné výchově, případně na vycházce: Jeden žák je Hugo a pohybuje se podle pokynů vyučujícího, např. *Hugo, udělej pět kroků vpřed. Co je před tebou? Co máš napravo od sebe?* Žáci se postupně střídají nebo mohou vytvořit dvojice, ve kterých je jeden žák Hugo a druhý tazatel.